

เอกสารประกอบระเบียบวาระ ๔.๑
(๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕)

(ร่าง)

**แผนพัฒนาสถิติ
สาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม
พ.ศ. 2555 – 2558**

*****

ฉบับปรับปรุงจากการประชุมเชิงปฏิบัติการคณะอนุกรรมการฯ
ครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2-4 (กลุ่มย่อย)

จัดทำโดย

คณะอนุกรรมการสถิติสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

(พฤศจิกายน 2555)

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาของแผนพัฒนาสถิติรายสาขา	
1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสถิติรายสาขา	
1.3 แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสถิติรายสาขา	
1.4 ขอบเขตของสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	
บทที่ 2 สถานการณ์ แนวโน้ม นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	10
2.1 สถานการณ์และแนวโน้มการพัฒนาสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	
2.2 นโยบาย แผนและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	
บทที่ 3 ผังสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	32
3.1 แนวคิดในการจัดโครงสร้างสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	
3.2 ผังสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	
บทที่ 4 สถานการณ์และแนวทางการพัฒนาสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	61
4.1 สถานการณ์และแนวทางการพัฒนาการผลิตสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	
4.2 สถานการณ์และแนวทางการพัฒนาความพร้อมของหน่วยสถิติสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	
4.3 แผนปฏิบัติการพัฒนาสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พ.ศ. 2555 – 2558	

ภาคผนวก

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาของแผนพัฒนาสถิติรายสาขา

ประเทศไทยเริ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับสถิติของประเทศมาประมาณ 100 ปี โดยมีสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการผลิตสถิติซึ่งส่วนใหญ่เป็นสถิติจากการสำรวจ นอกจากนั้นยังมีหน่วยงานภาครัฐจำนวนมากที่ผลิตสถิติจากระบบการรายงานและงานทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับการกิจและการดำเนินงานของหน่วยงาน แม้ว่าการผลิตสถิติภายใต้ระบบดังกล่าวได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็เป็นการพัฒนาภายใต้ข้อจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณ ฯลฯ ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำด้านมาตรฐานและคุณภาพของงานด้านสถิติ และในบางกรณีก็มีความซ้ำซ้อนและสิ้นเปลือง สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้จัดทำแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย พ.ศ. 2554 - 2558 ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2553 นับเป็นแผนแม่บทระบบสถิติฉบับแรกของประเทศ มีเป้าประสงค์ที่จะพัฒนาระบบสถิติของประเทศไทยให้เข้มแข็งและก้าวหน้าอย่างเป็นระบบเพื่อให้สถิติเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทระบบสถิติฯ คือ

- การบริหารจัดการระบบสถิติอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีเครื่องมือที่สำคัญคือแผนพัฒนาสถิติสาขาต่างๆ (แผนพัฒนาสถิติรายสาขา)
- การพัฒนาสถิติให้มีมาตรฐาน โดยมีเครื่องมือสำคัญคือแนวทางการปฏิบัติที่ดีสำหรับการผลิตสถิติและการประเมินคุณภาพสถิติ
- การให้บริการสถิติอย่างทั่วถึง โดยมีเครื่องมือสำคัญคือระบบการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนสถิติระหว่างหน่วยงานต่างๆ

กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนแม่บทระบบสถิติฯ คือคณะกรรมการจัดระบบสถิติประเทศไทย 3 ด้าน (ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 และคณะอนุกรรมการสถิติสาขาต่างๆ รวม 21 คณะ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะประธานคณะกรรมการฯ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 ตามมติของคณะกรรมการฯ ในการประชุมครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2555

คณะอนุกรรมการสถิติรายสาขามีภารกิจในการยกร่างแผนพัฒนาสถิติรายสาขาและกำกับการดำเนินงานพัฒนาสถิติรายสาขาให้เป็นไปตามแผนฯ รายงานความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานสถิติรายสาขาประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการฯ

คณะอนุกรรมการสถิติรายสาขา 21 คณะ ประกอบด้วย

คณะอนุกรรมการสถิติด้านสังคม:

- 1) ประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ
- 2) แรงงาน
- 3) การศึกษา
- 4) ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม
- 5) สุขภาพ
- 6) สถิติการสังคม
- 7) หญิงและชาย
- 8) รายได้และรายจ่ายของครัวเรือน
- 9) ยุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครอง

คณะอนุกรรมการสถิติด้านเศรษฐกิจ

- 10) บัญชีประชาชาติ
- 11) เกษตร และประมง
- 12) อุตสาหกรรม
- 13) พลังงาน
- 14) การค้า และราคา
- 15) ขนส่ง และโลจิสติกส์
- 16) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 17) การท่องเที่ยวและการกีฬา
- 18) การเงิน การธนาคาร และการประกันภัย
- 19) การคลัง
- 20) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิทธิบัตร

คณะอนุกรรมการสถิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 21) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสถิติรายสาขา

แผนพัฒนาสถิติรายสาขา คือเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการเพื่อให้

- ประเทศมีข้อมูลสถิติที่สำคัญจำเป็นต่อการวิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้ม เพื่อวางแผนและประเมินผลการพัฒนาในแต่ละสาขา
- หน่วยสถิติต่างๆ และบุคลากรมีสมรรถนะเพิ่มขึ้นด้านการจัดข้อมูลและการจัดทำสถิติ
- ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงสถิติสาขาต่างๆ ได้สะดวกรวดเร็ว

แผนพัฒนาสถิติรายสาขามีองค์ประกอบสำคัญคือ “ผังสถิติทางการ” ที่กำหนดรายการสถิติที่สำคัญ จำเป็นต่อการวางแผนและติดตามผลการพัฒนาระดับประเทศและสาขา พร้อมทั้งกำหนดหน่วยสถิติที่รับผิดชอบผลิตและพัฒนาสถิติดังกล่าว กำหนดยุทธศาสตร์หรือแนวทางการพัฒนาการผลิต การเผยแพร่ และการใช้ประโยชน์สถิติ รวมทั้งวิเคราะห์ข้อจำกัดและแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของหน่วยงานสถิติต่างๆ การสนับสนุนทรัพยากรและการสนับสนุนด้านอื่นๆ ที่จำเป็น

แผนพัฒนาสถิติรายสาขามีกรอบระยะเวลา 5 ปี และใช้เป็นกรอบการรายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีของคณะกรรมการสถิติสาขาต่างๆ ต่อคณะกรรมการจัดระบบสถิติฯ 3 ด้าน

1.3 แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสถิติรายสาขา

การจัดทำแผนพัฒนาสถิติรายสาขา ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญดังนี้

1) ศึกษา นิยาม ขอบเขต และความสำคัญของสถิติสาขานั้นๆ จากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การให้คำนิยามที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาแนวทางการจัดจำแนกข้อมูลของสำนักงานสถิติประเทศต่างๆ และองค์การระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ ธนาคารโลก มาตรฐานการจัดจำแนกประเภทของสหประชาชาติ (UNACC, Administrative Committee on Coordination Programme Classification) เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

2) ศึกษาตัวอย่างโครงสร้างและการจัดหมวดหมู่รายการสถิติแต่ละสาขา ตลอดจนรายการสถิติจากประเทศต่างๆ เพื่อนำแนวคิดที่เหมาะสมมากำหนดโครงสร้างหมวดหมู่สถิติรายสาขาของประเทศไทย

3) ศึกษาด้านอุปสงค์ ได้แก่ การศึกษาสถานการณ์และแนวโน้มการพัฒนาสาขา นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศและระดับสาขาที่เกี่ยวข้อง อาทิ รัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการระดับกระทรวง เป้าหมายและตัวชี้วัดระดับสากล และประเทศ เพื่อให้ทราบความต้องการสถิติที่สำคัญ

4) ศึกษาด้านอุปทาน ได้แก่ การศึกษารายการข้อมูลสถิติเกี่ยวกับสาขานั้นๆ ที่มีการจัดทำในปัจจุบัน โดยสืบค้นจากแหล่งต่างๆ อาทิ ระบบฐานข้อมูลของหน่วยงาน รายงานสถิติประจำปีของหน่วยงาน รายงานสถิติประจำปีของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และเว็บไซต์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5) คัดเลือกรายการสถิติที่มีความสำคัญจำเป็นต่อการกำหนดนโยบายและติดตามความก้าวหน้าของสถานการณ์การพัฒนาให้เป็น “สถิติทางการ” และจัดหมวดหมู่ตามโครงสร้างที่กำหนด

6) จัดทำ “ผังสถิติทางการ” ซึ่งแสดงหมวดหมู่ และรายการสถิติทางการ ความถี่ในการเผยแพร่ และหน่วยงานรับผิดชอบ ทั้งนี้สถิติทางการบางรายการอาจจะยังไม่มีการผลิต หรือขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบในปัจจุบัน หรือมีหลายหน่วยงานที่ผลิตกันอย่างซ้ำซ้อน ซึ่งคณะกรรมการฯ จะมีการพิจารณา กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบให้ชัดเจน

7) วิเคราะห์สถานการณ์การผลิต ระบบการบริหารจัดการและเผยแพร่สถิติ และจัดทำยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนาสถิติรายสาขา

1.4 ขอบเขตของสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

1.4.1 ศาสนา

1) ความหมายของศาสนา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2552 ได้ให้นิยามคำว่า "ศาสนา" หมายถึง “ลัทธิความเชื่อของมนุษย์อันมีหลักคือแสดงกำเนิด และความสิ้นสุดของโลก เป็นต้น อันเป็นไปในฝ่ายปรมาตม์ประการหนึ่ง แสดงหลักกรรมเกี่ยวกับบุญบาป อันเป็นไปในฝ่ายศีลธรรมประการหนึ่ง พร้อมทั้งลัทธิพิธีที่กระทำตามความเห็นหรือตามคำสั่งสอนในความเชื่อนั้นๆ”

ศาสนาในประเทศไทยที่รัฐบาลให้ความอุปถัมภ์ มีทั้งหมด 5 ศาสนา ได้แก่ ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาซิกข์ การส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา และสนับสนุนให้คนในสังคมปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ ในที่นี้ครอบคลุมบุคลากรทางศาสนา ศาสนสถาน ศาสนิกชน การสนับสนุนสถาบันทางศาสนา และการปฏิบัติศาสนกิจของประชาชน ดังขอบเขตต่อไปนี้

(1) บุคลากรทางศาสนา จำแนกตามศาสนา ประกอบด้วย

- บุคลากรทางศาสนาพุทธ ประกอบด้วยนักบวช และผู้สอนศาสนา
  - พระภิกษุ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการบรรพชาอุปสมบทจากพระอุปัชฌาย์ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และรักษาศีล 227 ข้อ
  - สามเณร หมายถึง ผู้ดำรงเพศอย่างพระภิกษุ แต่สมานานศีล 10
  - พระสมณศักดิ์ หมายถึง พระสงฆ์ที่ได้รับการพระราชทานยศ หรือบรรดาศักดิ์ พระสมณศักดิ์ชั้น ได้แก่ สมเด็จพระสังฆราช สมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏ พระราชาคณะ พระครูสัญญาบัตร
  - พระสังฆาธิการ หมายถึง พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งปกครองดูแลคณะสงฆ์ตามลำดับชั้น
  - พระธรรมทูต หมายถึง พระภิกษุผู้ทำหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
  - พระนักเผยแผ่ หมายถึง พระภิกษุผู้แตกฉานในธรรมะ เข้าใจและสามารถเผยแผ่ธรรมได้เป็นอย่างดี
  - พระนักเทศน์¹ ต้องผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรของมหาเถรสมาคมแต่งตั้ง มี 2 ประเภท คือ 1) พระนักเทศน์แม่แบบ หมายถึง พระนักเทศน์ที่ผ่านการอบรมจากคณะกรรมการฝึกอบรมพระนักเทศน์ที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้ง เพื่อไปจัดอบรมพระนักเทศน์ประจำจังหวัด 2) พระนักเทศน์ประจำจังหวัด หมายถึง พระนักเทศน์ที่ผ่านการอบรมปฏิบัติหน้าที่เทศน์ภายในจังหวัดที่สังกัด
- บุคลากรในศาสนาอิสลาม ตามระเบียบกรมการศาสนาว่าด้วยศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด พ.ศ. 2551 ประกอบด้วย

¹ วิชาพระพุทธศาสนา ม.6. หน่วยที่ 9 หน้าที่ชาวพุทธและศาสนพิธี.

http://www.br.ac.th/elearning/social/jitraporn/Buddhism%20%20M6/Unit9_1.html

- “อิหม่าม” หมายความว่า ผู้นำศาสนาอิสลามประจำมัสยิด²
- “คอเต็บ” หมายความว่า ผู้แสดงธรรมประจำมัสยิด
- “บิหลั่น” หมายความว่า ผู้ประกาศเชิญชวนให้มุสลิมปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา
- บุคลากรทางศาสนาคริสต์ คือ บาทหลวง นักบวช
- บุคลากรทางศาสนาพราหมณ์-ฮินดู คือ พราหมณ์ นักบวช
- บุคลากรทางศาสนาซิกข์³ เรียกว่า “กรันธี” (Granthi) หรือศาสนาจารย์ เป็นผู้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาประจำวัน ส่วนผู้ที่นำสวดภาวนาเป็นทำนองเพลงจะมียุตินามว่า “ราจี” (Ragi) หรือสังคีตจารย์

(2) ศาสนสถาน

- พุทธศาสนสถาน คือ วัด⁴ ได้แก่ พระอารามหลวง คือ วัดที่พระเจ้าแผ่นดินทรงสร้างหรือทรงพระกรุณาโปรดให้เข้าจำนวนในบัญชี อารามราษฎร์ คือ วัดซึ่งได้พระราชทานวิสุงคามสีมา แต่มิได้เข้าบัญชีว่าเป็นวัดหลวง และสำนักสงฆ์ คือ วัดซึ่งยังมิได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา
- ศาสนสถานอิสลาม คือ มัสยิด⁵ เป็นสถานที่ซึ่งมุสลิมใช้ประกอบศาสนกิจ โดยจะต้องมีการละหมาดวันศุกร์เป็นปกติ และเป็นสถานที่สอนศาสนาอิสลาม
- คริสต์ศาสนสถาน คือ โบสถ์คริสต์⁶
- ศาสนสถานพราหมณ์-ฮินดู คือ เทวสถาน หรือโบสถ์พราหมณ์
- ศาสนสถานซิกข์ คือ วัดซิกข์

(3) ศาสนิกชน⁷ คือ ปวงชนที่ให้การยอมรับนับถือในคำสั่งสอนศาสนานั้นๆ ปกติมี 2 กลุ่ม คือ นักบวชและผู้ครองเรือน หรือบางศาสนาแม้จะไม่มีนักบวช แต่มีผู้ทำหน้าที่ฝึกอบรมสั่งสอนศาสนิกชน

(4) ศาสนกิจ หมายความว่าตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552 หมายถึงงานทางศาสนาที่ภิกษุสามเณร เป็นต้น ปฏิบัติ เช่น การทำวัตรสวดมนต์และการเผยแพร่ศาสนาเป็นศาสนกิจของสงฆ์

² พรบ.การบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ผู้นำทางศาสนาอิสลาม คือ อิหม่าม ไม่รวมถึงคอเต็บ บิหลั่น

³ http://www.dra.go.th/ewtadmin/ewt/dra_buddha/main.php?filename=singh_6

⁴ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.121 มาตรา 5 วัด กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้เป็น 3 อย่าง

⁵ ตามระเบียบกรมการศาสนาว่าด้วยศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด พ.ศ. 2551

⁶ Wikipedia.org/wiki/ศาสนสถาน

⁷ ศาสนาในประเทศไทย. http://www.thaiwisdom.org/p_religion/g_re/index_g_re.htm.

1.4.2 ศิลปะ วัฒนธรรม

1) ความหมายของศิลปะ

ศิลปะ หรือ ศิลป์⁸ (สันสกฤต: ศิลป) หมายถึง การกระทำหรือขั้นตอนของการสร้างชิ้นงานโดยมนุษย์ ส่วนใหญ่แล้วจะมีความหมายเกี่ยวกับการสร้างสรรค์สุนทรียภาพ หรือการสร้างอารมณ์ต่าง ๆ ศิลปะอาจรวมไปถึงงานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น งานเขียน บทกวี การเต้นรำ การแสดง ดนตรี งานปฏิมกรรม⁹ ภาพวาด-ภาพเขียน การจักสาน หรือ อื่นๆ อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่แล้วศิลปะจะหมายถึงงานทางทัศนศิลป์ เช่น ภาพวาด-ภาพเขียน งานประติมากรรม งานแกะสลัก

ศิลปะในที่นี้มีขอบเขตครอบคลุมบุคลากรทางศิลปะ สิ่งประดิษฐ์ทางศิลปะ แหล่งเรียนรู้งานศิลปะ และการนำศิลปะมาสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นสินค้าเชิงพาณิชย์

(1) บุคลากรทางศิลปะ ได้แก่ ศิลปิน นักเขียนนักประพันธ์ ครู-อาจารย์ด้านศิลปะ

(2) สิ่งประดิษฐ์ทางศิลปะ จำแนกตามประเภทของศิลปะ¹⁰ มี 2 ประเภทดังนี้

- วิจิตรศิลป์ เป็นผลงานศิลปะที่มุ่งเน้นคุณค่าความงามเป็นสำคัญ มักเป็นผลงานที่ตอบสนองด้านจิตใจ ได้แก่
  - ทัศนศิลป์ (Visual Art) เป็นผลงานการสร้างสรรค์ เพื่อสนองการรับรู้ทางประสาทตา ประกอบด้วย จิตรกรรม (Painting) ประติมากรรม (Sculpture) ภาพพิมพ์ (Printmaking) ภาพถ่าย (Photography) งานสื่อผสม (Mixed Media)
  - ดุริยางค์ศิลป์ (Music) อยู่ในรูปการขับร้อง ประกอบการบรรเลง หรือในรูปของการบรรเลงดนตรีล้วนๆ
  - นาฏศิลป์ (Dance) คือการรำ และการเคลื่อนไหวไปมา อย่างมีจังหวะ จะโคน สื่ออารมณ์สะท้อนใจ เศร้าใจ สุขใจ สนุกสนานเพลิดเพลิน
  - สถาปัตยกรรม (Architecture) หมายถึง สิ่งก่อสร้าง ซึ่งเน้นความงาม หรือรูปแบบเฉพาะ ก็สามารถจัดอยู่ในงานวิจิตรศิลป์ได้เช่นกัน
  - วรรณกรรม (Literature) หมายถึง บทประพันธ์ที่ใช้ศิลปะแห่งการนิพนธ์ อันประณีต มุ่งเน้นถ้อยคำสละสลวย หนังสืออันเป็นตำราทางวิชาการ ไม่ถือว่าเป็นวรรณกรรม
- ศิลปะประยุกต์ เป็นผลงานศิลปะที่มุ่งประโยชน์ใช้สอย เป็นสำคัญ ประกอบด้วย
  - มัณฑนศิลป์ (Decorative Art) เป็นศิลปะการตกแต่ง เช่น การออกแบบเครื่องเรือน ตกแต่งอาคาร สถานที่

⁸ วิกิพีเดีย สารานุกรมออนไลน์

⁹ ปฏิมกรรม คือ รูปปั้นที่มีจุดมุ่งหมายสื่อถึงทางศาสนา ประติมากรรม คือ รูปปั้นที่ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายสื่อถึงศาสนา

¹⁰ <http://guru.thaibizcenter.com/article/detail.asp?kid=3805>

- อุตสาหกรรมศิลป์ (Industrial Art) เป็นงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของเครื่องใช้โดยทั่วไปในชีวิตประจำวัน นำหลักศิลปะมาใช้ตั้งแต่การวางรูปแบบ ออกแบบสร้างประกอบขึ้น ตกแต่งให้สวยงาม เหมาะกับประโยชน์ใช้สอย
  - พาณิชยศิลป์ (Commercial Art) ศิลปะการค้า เช่น ป้ายโฆษณา การจัดตู้โชว์ จัดตกแต่งอาคารร้านค้า เป็นต้น
  - หัตถศิลป์ (Craft) คือ งานศิลปะที่นำไปใช้ในงาน เช่น เครื่องปั้นดินเผา งานแกะสลักไม้ งานถักทอ งานหวาย รวมถึงงานช่าง 10 หมู่ของไทย
  - งานออกแบบ (Design) เช่น การออกแบบลายผ้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน
- (3) แหล่งเรียนรู้งานศิลปะ หมายถึง หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน หอภาพยนตร์ โรงละคร เป็นต้น
- (4) การนำศิลปะมาสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นสินค้าและบริการเชิงศิลปะ อาทิ การผลิตสินค้าและบริการด้วยงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์ (Creative Art) งานทักษะฝีมือ อุตสาหกรรมวัฒนธรรม งานสร้างสรรค์ และการออกแบบ เป็นต้น ในทางเศรษฐศาสตร์เรียกว่า เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy)

2) ความหมายของวัฒนธรรม

คำว่า “วัฒนธรรม” ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 หมายถึง “วิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีตประเพณี พิธีกรรม และภูมิปัญญา ซึ่งกลุ่มชนและสังคมได้ร่วมสร้างสรรค์ สังคม ปลูกฝัง สืบทอด เรียนรู้ ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงาม ทั้งด้านจิตใจและวัตถุอย่างสันติสุขและยั่งยืน”

แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2550-2559 ได้กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรมเพิ่มเติมว่า วัฒนธรรมบ่งบอกถึงประวัติศาสตร์และความเป็นมาของการดำรงอยู่ที่สอดคล้องกับความคิด ความเชื่อ ของคนในสังคมที่แตกต่างกัน ตามเชื้อชาติ สีผิว เผ่าพันธุ์ หรือลักษณะทางภูมิศาสตร์ การพิจารณาความแตกต่างทางวัฒนธรรมอาจพิจารณาได้จากสถานะทางเศรษฐกิจ การดำรงชีวิต เชื้อชาติ สถานที่เกิด และความรู้สึกเป็นสมาชิกกลุ่ม

วัฒนธรรมในที่นี้มีขอบเขตครอบคลุมบุคลากรทางวัฒนธรรม สิ่งประดิษฐ์ทางวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และการนำวัฒนธรรมมาเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ

- (1) บุคคลทางวัฒนธรรม เช่น ศิลปิน ปราชญ์ชาวบ้าน/ช่างฝีมือพื้นบ้าน ครู-อาจารย์ ด้านวัฒนธรรม เป็นต้น
- (2) สิ่งประดิษฐ์ทางวัฒนธรรม จำแนกตามประเภทวัฒนธรรม¹¹ ซึ่งจะประกอบอยู่ในวิถีชีวิตของคนในสังคม คือ

¹¹ แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2550-2559.

- วัฒนธรรมที่สัมผัสได้ (Tangible Culture) หมายถึงสิ่งประดิษฐ์หรือสิ่งที่มนุษย์คิดค้นขึ้น เช่น สิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน อาคารบ้านเรือน เสื้อผ้า เครื่องประดับตกแต่ง บางครั้งวัฒนธรรมที่สัมผัสได้ถูกเรียกขานว่าวัฒนธรรมวัตถุ (Material Culture)
- วัฒนธรรมที่สัมผัสไม่ได้ (Intangible Culture) หรือที่เรียกว่าวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (Nonmaterial Culture) หมายถึง แบบแผนในการดำเนินชีวิต หรือประเพณี ปฏิบัติ ที่เกิดจากความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ซึ่งปรากฏในรูปของกระทำ เช่น การใช้ภาษา การยึดถือศีลธรรม จารีตต่าง ๆ

(3) แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน หอจดหมายเหตุ หอสมุด โรงละคร เป็นต้น

(4) การนำวัฒนธรรมมาเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ อาทิ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การแพทย์แผนไทย สมุนไพร สปา และอาหารไทย เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า คำว่า “วัฒนธรรม” มีความหมายที่กว้างขวางครอบคลุมวิถีชีวิต ซึ่ง “ศิลปะ” ถือเป็นสาขาหนึ่งของวัฒนธรรมและซ้อนทับกัน ในที่นี้ สถิติในหมวดศิลปะ วัฒนธรรม จึงรวมเรื่องศิลปะ และวัฒนธรรมไว้ด้วยกันเพื่อให้มีความกลมกลืนและสอดคล้องกับภารกิจหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านศิลปะ และวัฒนธรรม

บทที่ 2

สถานการณ์ แนวโน้ม นโยบายและยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา สาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

2.1 สถานการณ์และแนวโน้มการพัฒนาสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม มักจะมีความเจริญก้าวหน้าไปในทิศทางเดียวกัน การจะพัฒนาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม เพื่อให้ดำรงอยู่ในสังคม จำเป็นต้องพัฒนาควบคู่ไปกับจริยธรรมและคุณธรรมเพื่อให้การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสมานฉันท์ การยึดหลักศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมอันเป็นทุนทางสังคม ช่วยบ่มเพาะความเป็นคนที่สมบูรณ์พร้อมทั้งวิชาการ และจิตใจอันดีงาม แต่สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันมีผลกระทบต่อด้านศีลธรรม คุณธรรม ที่ถดถอยลงเรื่อยๆ ของบุคคลในสังคม บุคลากรด้านศาสนาก็ไม่ได้รับการยกเว้นจากผลกระทบนี้ สถาบันศาสนาส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเผยแพร่แก่นธรรมที่สำคัญ เน้นศาสนวัตถุและพิธีกรรมมากกว่าศาสนธรรม การขาดแคลนผู้สอนศาสนาที่เข้าใจแก่นธรรมลึกซึ้งเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งของการละเลยศีลธรรมของคนรุ่นใหม่ อีกประการหนึ่งคือการที่รัฐแยกการศึกษาออกจากสถาบันศาสนาเช่นสังคมในอดีตทำให้บทบาทการสั่งสอนอบรมเยาวชนลดน้อยลง เป็นผลให้ความรู้ทางคุณธรรม การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศาสนาเพียง 2,235¹² ล้านบาทต่อปี และขาดการสนับสนุนภายใต้ยุทธศาสตร์ร่วม ทำให้วัด มัสยิด โบสถ์ ต่างพัฒนาตามศักยภาพแบบไร้ทิศทางและขาดเอกภาพที่จะร่วมกันสร้างสมดุลระหว่างความทันสมัยและศีลธรรมให้สังคม

นอกจากสถาบันศาสนาขาดพลังด้านทศานหรือจิตอาสารทางปัญญาแก่สังคมในการเลือกรับการไหลบ่าของวัฒนธรรมตะวันตกที่มีอิทธิพลสูงต่อเยาวชนและคนไทยในปัจจุบันแล้ว ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยยังถูกละเลยไม่ได้รับการพัฒนาจากเยาวชนรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบันนี้รัฐจึงให้ความสำคัญกับงานวัฒนธรรมของชาติในระดับกระทรวง ยกย่องนโยบายทางวัฒนธรรมให้เป็นยุทธศาสตร์หลักของการพัฒนาประเทศส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทางศาสนาและสนับสนุนการเผยแพร่คำสอนศาสนา การจัดอบรมครูสอนจริยธรรมในโรงเรียน ส่งเสริมพระนิสิตสอนศีลธรรมในโรงเรียน และจัดสรรเงินอุดหนุนให้กลุ่มศาสนาในสถานศึกษา พัฒนาผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรด้านวัฒนธรรม เช่น นักวิชาการอนุรักษ์วัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี ศิลปกรรม สร้างเครือข่ายผู้ผลิตนวัตกรรม ภูมิปัญญาระดับชาติ มีการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมร่วมกับเครือข่ายทางวัฒนธรรม เช่น การตรวจสอบสื่อต่างๆ ที่นำเสนอสิ่งยั่วยุที่อาจบั่นทอนสำนึกดีงามของสังคม การเคลื่อนไหวเหล่านี้ต้องอาศัยเวลาระยะหนึ่งในการปลูกฝังเพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้ประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พบว่า

สังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรม จริยธรรม มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีแนวโน้มเป็นสังคมปัจเจกมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผ่านกระแสโลกาภิวัตน์และโลกไซเบอร์ ทำให้คนไทยมุ่งแสวงหาความสุขและสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

¹² แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรกฎาคม 2545.

เกิดเป็นวัฒนธรรมย่อยร่วมสมัยที่หลากหลายในรูปแบบการรวมกลุ่มของบุคคลที่สนใจเรื่องเดียวกัน ขณะเดียวกันมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าส่วนรวม ทั้งนี้ จากการจัดอันดับคะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันทั่วโลกบ่งชี้ถึงความไม่สมดุลของธรรมาภิบาลการปกครองและปัญหาคอร์รัปชันในประเทศ โดยในปี 2552 ประเทศไทยได้รับคะแนนความโปร่งใส ไม่ทุจริต และคนในประเทศยอมรับไม่ได้กับการทุจริตเพียง 3.4 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน จัดอยู่ในลำดับที่ 84 จาก 180 ประเทศ และอยู่ในลำดับที่ 11 ของภูมิภาคเอเชีย ขณะที่ภาคส่วนต่างๆ ได้มีการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ แต่การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมยังอยู่ในระดับต่ำ โดยมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มขององค์กรไม่แสวงหากำไรและอาสาสมัครต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพียงร้อยละ 1.6 ในช่วงปี 2549-2551 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 4-7 และเมื่อพิจารณาจากการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานด้านคนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้านชุมชน พบว่าเพิ่มขึ้นจาก 7.7 ล้านครัวเรือนในปี 2551 เป็น 8.2 ล้านครัวเรือนในปี 2552 คิดเป็นร้อยละ 96.0 และ 98.4 ของครัวเรือนทั้งหมดตามลำดับ

ความเสื่อมถอยทางคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมไทย ส่งผลให้สถาบันทางสังคมมีแนวโน้มอ่อนแอ คนในสังคมขาดความไว้วางใจและขาดการมีส่วนร่วมทางสังคม วิกฤตปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นความเสี่ยงที่จะส่งผลให้ประชาชนอยู่ร่วมกันยากลำบาก มีความถี่ในการใช้ความรุนแรงแก้ไขปัญหามากขึ้น ทั้งปัญหาในระดับครอบครัว และปัญหาความคิดเห็นแตกต่างทางการเมือง ประกอบกับกระบวนการยุติธรรมแก้ไขปัญหาได้ไม่เต็มที่ ทำให้ขาดความไว้วางใจกัน นอกจากนี้ กระแสวัฒนธรรมเสมือนจริงที่แพร่เข้ามาผ่านโลกโซเชียล ทำให้มีการสร้างเครือข่ายทางสังคมมากขึ้น มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและวิจรรณญาณในการเลือกรับ-ปรับ-ใช้วัฒนธรรม ส่งผลให้ค่านิยมไทยมีการปรับเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมที่รับมา เด็กและเยาวชนที่ยังไม่มีภูมิคุ้มกันที่ดีพอ หรือขาดการใช้วิจรรณญาณกลั่นกรอง จะเสี่ยงต่อการรับวัฒนธรรมที่ไม่ดีงามมาใช้โดยง่าย นอกจากนี้ ยังมีการใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมเสมือนจริงในเชิงของการสร้างปัญหามากกว่าเชิงสร้างสรรค์ ทำให้ความสัมพันธ์กับคนรอบข้างลดลง สร้างพื้นที่ส่วนตัวมากขึ้น นำไปสู่ความแตกแยกในครอบครัวและการมีส่วนร่วมในสังคมลดลง

แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2550-2559 ได้กล่าวถึงสถานการณ์ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ดังนี้

นับตั้งแต่ประเทศไทยปรับเปลี่ยนระบบการผลิต ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนไปทุกด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา สาธารณสุข ซึ่งทั้งหมดเป็นโครงสร้างที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตสำหรับในมิติทางศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ถือเป็นมิติของโครงสร้างส่วนบน (Superstructure) ที่สำคัญเนื่องจากเป็นมิติทางจิตใจ ซึ่งเป็นเสมือนสายใยที่หลอมรวมคนในสังคมให้เป็นหนึ่งเดียว กล่าวได้ว่าการพัฒนาที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับมิติทางเศรษฐกิจที่ผูกกับรายได้และวัตถุนะเลยมิติทางด้านจิตใจ ส่งผลให้คนในสังคมห่างเหินศาสนาที่ถือเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดกับคุณงามความดี และห่างเหินจากศิลปะที่ช่วยขัดเกลาให้คนมีความอ่อนโยนและสุนทรีย์ ซึ่งสุดท้ายส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมและวัฒนธรรมในสังคม

ปัจจุบันคนในสังคมทั้งภาคเมืองและชนบทได้รับอิทธิพลจากระบบทุนนิยมซึ่งขยายไปในทุกกลุ่มอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย ความต้องการที่ไม่สิ้นสุดเหล่านี้ถูกหนุนในรูปแบบต่างๆ ภาคการศึกษามุ่งเน้นตอบสนองต่อสังคมอุตสาหกรรม ทำให้ค่านิยมทางการศึกษาเข้าสู่ยุคของการแข่งขัน มีการเรียนกวดวิชา

แข่งขันกันเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยชั้นนำ กลุ่มที่มีฐานะดี สามารถแสวงหาโอกาสในการเข้าเรียนได้ดีกว่า ขณะที่คนชนบทไม่สามารถที่จะแข่งขันได้ แม้จะมีการเปิดโอกาสอย่างเสรี นอกจากนี้กลไกการทำงานในภาครัฐที่เน้นความทันสมัยตามแบบตะวันตก เช่นระบบยุติธรรมสมัยใหม่ที่แก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยกระบวนการศาล ทำให้ข้อขัดแย้งต่าง ๆ ไปยุติที่ศาล ซึ่งมีจำนวนมาก ทำให้วัฒนธรรมการไกล่เกลี่ย การประนีประนอมลดความสำคัญลง ขณะที่วัฒนธรรมของความขัดแย้งเริ่มทวีสูงขึ้นในทุกภาคส่วน ความแตกต่างทางความคิดในสังคมได้ขยายวงไปในทุกภาคส่วน แม้แต่ในระบบการเมืองที่เกิดภาวะวิกฤตทางสังคมในช่วงปีที่ผ่านมา

ที่สำคัญค่านิยมของการบริโภควัตถุส่งผลให้คนในสังคมมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป ทั้งเรื่องการกิน การอยู่ การใช้ชีวิต รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในสังคมที่มีแนวโน้มเป็นปัจเจกชนมากขึ้น คุณค่าทางจิตใจของผู้คนในสังคมเริ่มเสื่อมถอย พร้อม ๆ กับบทบาทของศาสนาที่เคยเป็นกำลังสำคัญในการหลอมรวมให้คนในสังคมประพฤติและปฏิบัติดีมีความสำคัญน้อยลง ศาสนามีเรื่องของความเป็นพาณิชย์มากขึ้น ขณะที่สุนทรียะต่าง ในงานศิลปะได้ลดความสำคัญลงเช่นกัน อิทธิพลของเทคโนโลยีได้ทำให้งานศิลปะเป็นงานที่ลอกเลียนได้ง่าย งานสร้างสรรค์ที่เป็นงานสะท้อนสติปัญญาของมนุษยชาติได้อาศัยเทคโนโลยีมากขึ้น และเทคโนโลยีได้กลายเป็นสิ่งที่ลดทอนคุณค่าของศิลปะได้ด้วยเช่นกัน

จากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ¹³ เรื่อง สภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม โดยสอบถามจากผู้ที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป เพื่อให้ทราบถึงสภาพสังคมไทยเกี่ยวกับพฤติกรรม ค่านิยมและวัฒนธรรมของคนไทยในปัจจุบัน สำหรับนำไปใช้ในการติดตามและประเมินสถานการณ์ และทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต พบว่า คนไทยร้อยละ 94.6 เป็นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 4.6 และศาสนาคริสต์ ร้อยละ 0.7 ที่เหลือคือผู้ที่ไม่นับถือศาสนาอื่น ๆ รวมทั้งผู้ที่ไม่มีศาสนา ร้อยละ 0.10 สำหรับพุทธศาสนิกชนที่เป็นคนส่วนใหญ่ของสังคมนั้น ประกอบกิจทางศาสนาโดยการดื่กบาตร ร้อยละ 92.7 และสวดมนต์ร้อยละ 80.6 ส่วนการรักษาศีล 5 (ครบทุกข้อ) ร้อยละ 49.4 และการทำสมาธิเป็นกิจทางศาสนาที่มีผู้ปฏิบัติต่ำกว่าครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 40.5 สำหรับมุสลิมทำละหมาด ร้อยละ 97.6 ถือศีลอด ร้อยละ 96.4 บริจาคซะกาต ร้อยละ 37.5 และมีเพียงร้อยละ 8.3 ที่เคยไปทำพิธีฮัจย์ที่นครเมกกะ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูง สำหรับคริสต์ศาสนิกชนไปโบสถ์ ร้อยละ 93.8 และสวดมนต์ ร้อยละ 92.7

ความเห็นของคนไทยส่วนใหญ่คิดว่าคนไทยในปัจจุบันนี้ยังคงมีคุณธรรมในเรื่องตอบแทนผู้ที่มีพระคุณ ให้ความช่วยเหลือคนที่ต้องการความช่วยเหลือแม้ไม่ใช่ญาติ รวมทั้งการยกโทษและให้อภัยอย่างจริงใจต่อผู้ที่สำนึกผิด แต่ยังคงมีพฤติกรรมที่แสดงถึงการขาดความเคารพสิทธิของผู้อื่นและการขาดวินัย เช่น การแข่งคิว และการทิ้งขยะในที่สาธารณะ

¹³ รายงานผลการสำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2554. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

2.2 นโยบาย แผนและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

การทบทวนนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมจะทำให้ทราบความต้องการข้อมูลที่จะสนับสนุนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประกอบด้วยนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป้าหมายและตัวชี้วัดการพัฒนาระดับนานาชาติ ได้แก่ 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2558) 3) แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555 – 2558 (รัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี) 4) แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2550 – 2559 และ 5) แผนยุทธศาสตร์กระทรวงวัฒนธรรม พ.ศ. 2555-2559

2.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ระบุถึงสิทธิด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ดังนี้

มาตรา 5 ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

มาตรา 37 บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือนของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่ใช่การขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนในการใช้เสรีภาพตามวรรคหนึ่งบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการริดรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรสมควรได้เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิิกายของศาสนา ลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติตาม ศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือน แตกต่างจากบุคคลอื่น

มาตรา 66 บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

มาตรา 73 บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะ เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พักผ่อน และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 79 รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทย ส่วนใหญ่นับถือมาช้านานและศาสนาอื่นทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนารวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

(6) ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ปลูกจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรา 289 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติการจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

2.2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559)

จากการพิจารณาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) พบว่ามีสถานะและทิศทางการปรับตัวของประเทศไทย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม คือ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์นี้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศาสนา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม โดยให้ความสำคัญกับ

- การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย สอดแทรกการพัฒนาคนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวัฒนธรรมการแก้ปัญหาพัฒนาทักษะให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ต่อยอดสู่การสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการฝึกฝนเป็นความคิดสร้างสรรค์ ปลูกฝังการพร้อมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น และจิตใจที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย พัฒนาคนด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงานและเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สร้างจิตสำนึกให้คนไทยมีความรับผิดชอบ ต่อสังคม เคารพกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน สร้างค่านิยมการผลิตและบริโภคที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เรียนรู้การรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

- การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาบทบาทของสถาบันหลักทางสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน สร้างค่านิยมให้คนไทยภูมิใจในวัฒนธรรมไทย และยอมรับความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิด และสร้างความเป็นเอกภาพในสังคม สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวัฒนธรรมร่วมกับประชาคมโลก โดยเฉพาะประชาคมอาเซียนให้เกิดการไหลเวียนทางวัฒนธรรมในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริม

ความเข้าใจระหว่างประชาชนในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงามและรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
2. เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย
3. เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ชุมชน และสังคมให้มั่นคงและเอื้อต่อการพัฒนาคนอย่างสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต

เป้าหมายการพัฒนา

1. คนไทยทุกคนมีคุณภาพเพิ่มขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา รวมทั้งมีอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมในทุกช่วงวัย
2. คุณภาพการศึกษาได้รับการยกระดับสู่มาตรฐานสากล ต่อยอดองค์ความรู้สู่นวัตกรรม และโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น
3. โอกาสในการเข้าถึงระบบสุขภาพที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น และปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพลดลงอย่างเป็นองค์รวม
4. สถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันชุมชน มีบทบาทในการบ่มเพาะและหล่อหลอมเด็ก เยาวชนและคนไทยให้เป็นคนดีมีคุณธรรม และจริยธรรมอย่างเข้มแข็งมากขึ้น

ตัวชี้วัด

1. คุณภาพของประชากร
  - 1.1) อัตราเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยไม่ต่ำกว่า 1.6
  - 1.2) ระดับค่าเฉลี่ยหาตัวปัญญาของเด็กไม่ต่ำกว่าค่ากลางมาตรฐานสากลที่ระดับ 100
2. คุณภาพคนโดยรวม
  - 2.1) ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น 12 ปี
  - 2.2) ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม และมีความเป็นพลเมือง
  - 2.3) เพิ่มสัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ได้ร้อยละ 80.0 ของประชากรทั่วประเทศ
  - 2.4) จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็น 15 คนต่อประชากร 10,000 คน
  - 2.5) อัตราเพิ่มของผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3.0 ต่อปี
  - 2.6) อัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจ เบาหวาน หลอดเลือดสมอง ความดันโลหิตสูงและมะเร็งลดลง

2.7) อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาสูบ และการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยลดลง

3. สถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็ง

3.1) ดัชนีครอบครัวอบอุ่นอยู่ในระดับดีขึ้น และจำนวนผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้รับความช่วยเหลือคุ้มครองเพิ่มขึ้น

3.2) การเรียนรู้ของคนในชุมชนเพิ่มขึ้น

3.3) คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้านและชุมชนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

แนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีดังนี้

(5.2) การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีการลงทุนทางปัญญา เชื่อมโยงการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาสู่การเสริมสร้างขีดความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพ และการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย

(5.2.5) สอดแทรกการพัฒนาคนทุกช่วงวัยด้วยกระบวนการเรียนรู้สู่วัฒนธรรม การเกื้อกูลเสริมสร้างทักษะให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต การต่อยอดสู่นวัตกรรมความรู้ การฝึกฝนจนเกิดความคิดสร้างสรรค์ การเปิดใจกว้างพร้อมรับทุกความคิดเห็น และการปลูกฝังจิตใจที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ควบคู่กับการพัฒนาคนด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงาน และเตรียมพร้อมสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งการพัฒนาต่อยอดตามศักยภาพและความถนัด

(5.2.6) สร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ ให้ตระหนักถึงการเคารพกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน การสร้างค่านิยมให้มีพฤติกรรมการผลิตและบริโภคที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงาน มีการเรียนรู้ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ เพื่อนำไปสู่การสร้างสังคมน่าอยู่

(5.5) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนนำค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยเป็นฐานในการพัฒนาคนและสังคม

(5.5.1) เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะให้คนมีศีลธรรมคุณธรรม จริยธรรมในวิถีชีวิต

1) พัฒนาศักยภาพครอบครัว โดยส่งเสริมการมีอาชีพและรายได้ที่แน่นอน สามารถดำรงชีวิตอย่างพอเพียง สนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของครอบครัว มีการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวและเชื่อมโยงกับเครือข่ายครอบครัว ให้สิ่งจูงใจแก่ครอบครัวที่มีภูมิคุ้มกันที่ดี รวมทั้งพัฒนาความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับพ่อแม่และผู้ปกครอง โดยสร้างโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและรู้จักใช้ประโยชน์อย่างมีคุณค่าเพื่อลดช่องว่างระหว่างครอบครัว

2) พื้นฟูวัฒนธรรมที่ดีและนำคุณค่าอันดีงามของครอบครัวไทย อาทิ ความเอื้ออาทรและการเป็นเครือญาติมาใช้ในวิถีชีวิต ควบคู่กับการปลูกฝังศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักใช้ปัญญาในทางที่ถูกต้อง และมีจิตสำนึกในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมที่จะมีผลกระทบต่อการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

3) ผลักดันให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการเปิดพื้นที่สาธารณะในการจัดกิจกรรมสร้างสัมพันธ์อันดีต่อครอบครัวและชุมชน และภาคธุรกิจจัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อส่งเสริมให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

2.2.3 แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555 – 2558 (รัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี)

แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555 - 2558 มีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ สาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ดังนี้

นโยบายศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

· เป้าประสงค์เชิงนโยบาย และเป้าหมาย/ ตัวชี้วัด

เป้าประสงค์เชิงนโยบาย	เป้าหมาย / ตัวชี้วัด
1. ประชาชนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ด้าน ศิลปวัฒนธรรม มีความเข้าใจ เกิดทุนทางปัญญา และภูมิคุ้มกัน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	- ระดับความสำเร็จของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางด้าน ศิลปวัฒนธรรม - จำนวนเด็กเยาวชนประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้าไป ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม
2. สร้างสรรค์สังคมบนพื้นฐานวัฒนธรรมที่พึง ประสงค์	- ร้อยละของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันในการเลือก บริโภค และใช้ประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์จาก สื่อภาพยนตร์และวีดิทัศน์อย่างเหมาะสมและรู้เท่าทัน
3. ทุนทางวัฒนธรรมมีบทบาทในการขับเคลื่อน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมากขึ้น	- จำนวนบุคลากรทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่ได้รับการ ฝึกอบรม ดูแล และเป็นแม่พิมพ์ในการถ่ายทอด ความรู้สู่คนรุ่นหลัง
4. องค์กรภาคีเครือข่ายทางศาสนาสามารถส่งเสริม และเผยแพร่คุณธรรมจริยธรรมในทุกระดับได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	- ร้อยละความสำเร็จของการส่งเสริมพัฒนาพื้นที่ ศิลปวัฒนธรรมสำหรับเยาวชน และประชาชนได้ใช้ เป็นแหล่งเรียนรู้ และใช้เวลาว่างร่วมกันในครอบครัว - ร้อยละของผลงานทางศิลปวัฒนธรรมที่ได้รับการ เผยแพร่และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ - ร้อยละความสำเร็จของการส่งเสริมและเผยแพร่ คุณธรรม จริยธรรม

· นโยบาย และกลยุทธ์/วิธีดำเนินการ

นโยบาย	กลยุทธ์ / วิธีดำเนินการ
<p>1. เร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมมีบทบาทนำในการร่วมเกิดทุนสถาบันหลัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่สบาย โดยน้อมนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานให้แก่รัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดินด้วยการทำงานตั้งใจให้ประเทศเป็นที่อยู่ ที่สบายในโลกที่มีความวุ่นวาย และน้อมนำพระราชดำรัสในพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนครศรีอยุธยา “การรักษาวัฒนธรรม คือ การรักษาชาติ” มาหล่อหลอมและยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นหนึ่งเดียวเพื่อเสริมสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ให้กับคนในชาติ”</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เผยแพร่พระเกียรติคุณและพระราชกรณียกิจของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และพระบรมวงศานุวงศ์ - น้อมนำพระราชดำรัส "การรักษาวัฒนธรรม คือ การรักษาชาติ" มาสู่การปฏิบัติ โดยสร้างค่านิยม จิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย
<p>2. อุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงศาสนา ส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนา เพื่อให้การบริหารจัดการ ส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา มีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจอันดี และสมานฉันท์ระหว่าง ศาสนิกชนของทุกศาสนาเพื่อนำหลักธรรมของศาสนามาใช้ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนใช้หลักธรรมในการดำรง ชีวิตมากขึ้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - อุปถัมภ์ค้ำครอง และทำนุบำรุงศาสนา โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเข้าใจและสมานฉันท์ระหว่าง ศาสนิกชนของทุกศาสนาที่หลากหลายและต่อเนื่อง - ปรับปรุงองค์กรด้านศาสนาให้ทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสานสนับสนุนกันอย่างเป็นเอกภาพ รวมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายระดับโลก
<p>3. อนุรักษ์ ทำนุบำรุง และบูรณปฏิสังขรณ์แหล่ง ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทาง ประวัติศาสตร์ รวมถึงอนุรักษ์และส่งเสริม ศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดกของชาติและการแสดงพื้นบ้านให้เป็นมรดกไทย มรดกโลกของ คนรุ่นต่อไป โดยจัดหาสถานที่จัดการแสดงทั้งใน ส่วนกลางและภูมิภาค และเพิ่มพื้นที่เวทีทางด้าน วัฒนธรรมให้สามารถจัดการแสดงได้อย่าง ต่อเนื่องในราคาที่เหมาะสมที่ประชาชนส่วนใหญ่ เข้าชมได้เพื่อสืบสานและสืบทอดการแสดงที่</p>	<ul style="list-style-type: none"> - อนุรักษ์ ทำนุ บำรุง และบูรณปฏิสังขรณ์แหล่งศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม อย่างมีมาตรฐานตามหลัก วิชาการ - อนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดก ของชาติและการแสดงพื้นบ้านให้เป็นมรดกไทยมรดก โลกของคนรุ่นต่อไป โดยจัดหาสถานที่จัดการแสดง ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค สืบสานและสืบทอดการ แสดงที่ทรงคุณค่าสู่ประชาชนโดยเฉพาะเด็กและ เยาวชน

นโยบาย	กลยุทธ์ / วิธีดำเนินการ
<p>ทรงคุณค่าและสมควรภาคภูมิใจสู่ประชาชนส่วนใหญ่โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน และถ่ายทอดสู่ชาวต่างชาติให้ร่วมชื่นชมคุณค่าของวัฒนธรรมไทย</p>	
<p>4. สร้างสรรค์อารยธรรมที่ดั่งามส่ววิถีชีวิตและสังคมคุณภาพ ดังนี้</p> <p>4.1 สร้างความเชื่อมโยงระหว่างยุคสมัยอย่างต่อเนื่องโดยให้ความสำคัญต่อบุคลากรทางด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ทุกแขนงทุกสาขาอาชีพ ให้ได้รับการดูแลและมีคุณภาพชีวิตที่ดีเพื่อเป็นแม่พิมพ์ในการถ่ายทอดภูมิปัญญา องค์ความรู้ รวมถึงเป็นทูตวัฒนธรรม และเป็นแบบอย่างและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่อนุชนรุ่นต่อไป</p> <p>4.2 ส่งเสริมความร่วมมือและเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับอารยประเทศและประชาคมอาเซียน ร้อยเรียงเรื่องราวผ่านการสื่อสารรูปแบบใหม่และเทคโนโลยีทันสมัย ผลิตสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ สื่อเคลื่อนไหว สารคดี และภาพยนตร์ รวมทั้งเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทาง การสื่อสารอันทันสมัย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความเชื่อมโยงของอารยธรรมที่ดั่งามระหว่างยุคสมัยสู่วิถีชีวิตอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งดูแลบุคลากรทางด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมให้เป็นแม่พิมพ์ในการถ่ายทอดภูมิปัญญา - ส่งเสริมความร่วมมือและเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมกับอารยประเทศและประชาคมอาเซียน พร้อมทั้งผลิตและเผยแพร่ - ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารอันทันสมัย
<p>5. นำทุนทางวัฒนธรรมของประเทศมาสร้างคุณค่าทางสังคมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างผลิตภัณฑ์และบริการด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นวัฒนธรรมสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดคุณค่าทางสังคม และนำมาซึ่งรายได้สู่ชุมชน ตลอดจนให้สามารถต่อยอดไปสู่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์อย่างครบวงจรที่สร้างรายได้เข้าประเทศ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - นำวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างผลิตภัณฑ์และบริการด้านวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ และนำรายได้สู่ชุมชน - ต่อยอดผลิตภัณฑ์และบริการทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างคุณค่าทางสังคมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจไปสู่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์อย่างครบวงจรที่สร้างรายได้เข้าประเทศ
<p>6. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและการนันทนาการเพื่อส่งเสริมให้วัยรุ่นไทยเกิดการ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและนันทนาการที่หลากหลายสำหรับเด็กและเยาวชน

นโยบาย	กลยุทธ์ / วิธีดำเนินการ
เรียนรู้ที่ถูกต้อง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีคุณธรรม เอื้ออาทรต่อผู้อื่นและเกิดการเรียนรู้ศิลปะอย่างสร้างสรรค์ เข้าใจถึงคุณค่า ชาบซึ่งในความสุนทรีย์ของศิลปะ	- ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนใช้พื้นที่การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและนันทนาการอย่างสร้างสรรค์ เข้าใจถึงคุณค่า ชาบซึ่งในความสุนทรีย์ของศิลปะ
7. ขยายบทบาทและสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสภาวัฒนธรรมทุกจังหวัดกับภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนเพื่อขยายบทบาทสภาวัฒนธรรมทุกจังหวัดให้เป็นกลไกเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมที่ครอบคลุมทั้ง วิถีชีวิต และสื่อทุกประเภทที่มีผลกระทบต่อการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนพร้อมทั้งจัดสื่อที่เป็นภัยต่อสังคม ขยายสื่อดีเพื่อนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมอย่างเท่าทันสถานการณ์	- ขยายบทบาทสภาวัฒนธรรมทุกจังหวัดให้เป็นกลไกเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ - พัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

2.2.4 แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2550 – 2559

กระทรวงวัฒนธรรมเป็นองค์กรหลักในการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ได้ดำเนินการจัดทำแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550 - 2559) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบทิศทาง การดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อร่วมกันกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่เป้าหมายสำคัญ คือพัฒนาสังคมไทยให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถดำรงภูมิปัญญาของสังคมไทย ตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสมและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันและอนาคต สรุปลงสาระสำคัญได้ดังนี้

วิสัยทัศน์

ใช้มิติทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในการขับเคลื่อนและประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อสร้างสังคมคุณธรรม

เป้าประสงค์และตัวชี้วัด

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด
ระดับบุคคล 1) คนไทยมีความรู้ ความเข้าใจงานด้านวัฒนธรรม และสามารถรักษามรดกภูมิปัญญาของตนบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม	1) คนไทยแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ไทย ท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม 2) คนไทยมีวิถีชีวิตอย่างพอเพียงและเหมาะสม

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด
2) คนไทยรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีค่านิยม และปรับปรุงวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับ บริบทของชุมชนและสังคม 3) คนไทยมีความภูมิใจในความเป็นไทยและมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันท่ามกลาง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม 4) คนไทยใช้คุณธรรมนำความรู้สร้างสรรค์ สังคมให้เข้มแข็งและมั่นคง	กับบริบทของชุมชนและสังคมที่เปลี่ยนแปลง ไปท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ 3) คนไทยแสดงความภาคภูมิใจในความเป็น ไทยและแสดงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม 4) คนไทยมีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม
ระดับชุมชน/สังคม 1) สังคมเป็นสังคมแห่งความสุข มีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน 2) สังคมไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรม มี เครือข่ายความร่วมมือและมีความสมัคร สมานสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม	1) สังคมไทยมีความสุข สติอาชญากรรม ลดลง 2) สังคมไทยมีความสมัครสมานสามัคคี เป็นน้ำ หนึ่งใจเดียวกัน
ระดับประเทศ 1) ประเทศไทยสามารถเผยแพร่วัฒนธรรม ไทยไปทั่วโลก และใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อใน การสร้างความสัมพันธ์หรือแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งระหว่างประเทศ 2) ประเทศไทยสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทาง เศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมด้วยทุนทาง วัฒนธรรม	1) ศิลปวัฒนธรรมไทยมีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับ และรู้จักไปทั่วโลก 2) มูลค่าทางเศรษฐกิจของผลิตภัณฑ์และ บริการทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น

พันธกิจ และยุทธศาสตร์

พันธกิจ	ยุทธศาสตร์
1. อนุรักษ์ คุ้มครอง และส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติและความหลากหลายทาง วัฒนธรรมให้คงอยู่อย่างมั่นคง	1) พัฒนาระบบบริหารจัดการงาน ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม 2) อนุรักษ์ สืบทอด และส่งเสริมการดำเนินงาน ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมบนพื้นฐาน ความหลากหลายทางวัฒนธรรม
2. สนองงานสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ ให้สืบทอดและพัฒนาอย่าง ยั่งยืน	3) ชำรง รักษา สถาบันชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ ให้คงอยู่คู่สังคมไทย

พันธกิจ	ยุทธศาสตร์
3. สร้างสรรค์สังคมสันติสุขด้วยมิติทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในทุกระดับ	4) สร้างสังคมคู่คุณธรรมในกระแสโลกาภิวัตน์
4. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทางวัฒนธรรมเพื่อเชิดชูคุณค่าและจิตวิญญาณของความเป็นไทย	5) สร้างภาคีขับเคลื่อนการดำเนินงานทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
5. สร้างคุณค่าทางสังคมและส่งเสริมมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจด้วยทุนทางวัฒนธรรม	6) นำทุนทางวัฒนธรรมสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคม

พันธกิจที่ 1 อุปถัมภ์ ค้ำครองและส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ และความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้คงอยู่อย่างมั่นคง

ประกอบด้วย 2 ยุทธศาสตร์ 5 กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบบริหารจัดการงาน ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

• เป้าหมาย/กลยุทธ์ และตัวชี้วัด

เป้าหมาย/กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
<p>เป้าหมาย</p> <p>องค์ความรู้ทางศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้รับการรวบรวม จัดระบบในรูปของฐานข้อมูล และมีการบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงาน</p> <p>ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้</p> <p>กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาองค์ความรู้ทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม</p> <p>กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ</p> <p>กลยุทธ์ที่ 3 ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และความหลากหลายทางวัฒนธรรม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จำนวนองค์ความรู้จากผลงานวิจัยทางวัฒนธรรม 2) จำนวนฐานข้อมูลจากองค์ความรู้จากการวิจัย และการสืบค้นรวบรวม 3) องค์ความรู้ที่มีการนำไปใช้ในการขับเคลื่อนงาน ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม (เช่น ปฏิบัติงานการสร้างเครือข่าย การสร้างหลักสูตรในระดับต่างๆ) 4) ผลงานวิจัยที่มีการจดสิทธิบัตร / อนุสิทธิบัตร 5) ผลงานการประชาสัมพันธ์ 6) มีระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ 7) มีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 อนุรักษ์ สืบทอด และส่งเสริมการดำเนินงานด้าน ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม

· เป้าหมาย/กลยุทธ์ และตัวชี้วัด

เป้าหมาย/กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
<p>เป้าหมาย</p> <p>ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ได้รับการอนุรักษ์ สืบทอด และส่งเสริมบนพื้นฐานความ หลากหลาย ทางวัฒนธรรม</p> <p>ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้</p> <p>กลยุทธ์ที่ 1 อนุรักษ์ และสืบทอด ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และความหลากหลายทาง วัฒนธรรม</p> <p>กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการดำเนินงาน ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม บนพื้นฐาน ความหลากหลายทางวัฒนธรรม</p>	<p>จำนวนกิจกรรมที่มีการอนุรักษ์ สืบทอด ปกป้อง ฟื้นฟู และพัฒนา</p>

พันธกิจที่ 2 สนองงานสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้สืบทอด และ พัฒนาอย่างยั่งยืน

ประกอบด้วย 1 ยุทธศาสตร์ 1 กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ข้างร รักษา สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้คงอยู่คู่ สังคมไทย

· เป้าหมาย/กลยุทธ์ และตัวชี้วัด

เป้าหมาย/กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
<p>เป้าหมาย</p> <p>สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของปวงชนชาวไทย</p> <p>กลยุทธ์ที่ 1 อนุรักษ์ สืบทอดพระราชพิธี และงานสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์</p>	<p>จำนวนกิจกรรมการตอบสนอง และเผยแพร่ ประกอบพิธีพระราชกุศล และรัฐพิธี</p>

พันธกิจที่ 3 สร้างสรรค์สังคมสันติสุขด้วยมิติทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในทุกระดับ

ประกอบด้วย 1 ยุทธศาสตร์ 4 กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างสังคมคุณธรรมในกระแสโลกาภิวัตน์

• เป้าหมาย/กลยุทธ์ และตัวชี้วัด

เป้าหมาย/กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
<p>เป้าหมาย</p> <p>1. คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่พึงประสงค์¹⁴</p> <p>2. คนไทยสามารถปรับสมดุลในการดำรงชีวิตโดยไม่ตกอยู่ในกระแสการบริโภคจนเกินไป</p> <p>3. เชื่อมร้อยความแตกต่างและหลากหลายของคนในสังคมให้มีจิตสำนึกของความเป็นคนไทยบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม</p> <p>4. สร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและสังคมสมานฉันท์ด้วยกระบวนการทางวัฒนธรรม</p> <p>กลยุทธ์ที่ 1 สร้างฐานครอบครัว</p> <p>กลยุทธ์ที่ 2 สร้างพลังชุมชน</p> <p>กลยุทธ์ที่ 3 สร้างฐานสถาบันการศึกษา</p> <p>กลยุทธ์ที่ 4 สร้างศรัทธาในศาสนา</p>	<p>1) จำนวนกิจกรรมในการสร้างจิตวิญญาณไทย (ปลูกฝังค่านิยมคนไทยที่พึงประสงค์ กิจกรรมการรักชาติ ภูมิใจในชาติ ฯลฯ)</p> <p>2) จำนวนกิจกรรมการพัฒนาชุมชนด้วยมิติทางวัฒนธรรม</p> <p>3) จำนวนกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน</p> <p>4) จำนวนผู้นำ/ชุมชนเข้มแข็ง</p> <p>5) การเพิ่มขึ้นของแหล่งเรียนรู้ทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม</p> <p>6) สถิติอาชญากรรมลดลง</p> <p>7) จำนวนกิจกรรมเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม</p>

พันธกิจที่ 4 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทางวัฒนธรรมเพื่อเชิดชูคุณค่าและจิตวิญญาณของความเป็นไทย

ประกอบด้วย 1 ยุทธศาสตร์ 1 กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างภาคีขับเคลื่อนการดำเนินงานทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

¹⁴ วัฒนธรรมที่พึงประสงค์ หมายถึง

- 1) คุณลักษณะคนไทยที่มีความเอื้ออาทร กตัญญู มีเมตตา ขยันหมั่นเพียร ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ รักษาสิ่งแวดล้อม
- 2) ความรัก ความสามัคคี ความภูมิใจในชาติกำเนิด (รักชาติ รักแผ่นดินเกิด)

· เป้าหมาย/กลยุทธ์ และตัวชี้วัด

เป้าหมาย/กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
เป้าหมาย ทุกภาคส่วนผสมผสานพลังในการขับเคลื่อน กิจกรรมทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม อย่างมี ทิศทางและเป็นองค์รวมในการสร้างสังคมสันติสุข กลยุทธ์ที่ 1 สร้างมิตรภาพ	1) จำนวนเครือข่ายทางวัฒนธรรม 2) มีโครงการบูรณาการในการขับเคลื่อน การ ดำเนินงานทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ระหว่างเครือข่าย

พันธกิจที่ 5 สร้างคุณค่าทางสังคม และส่งเสริมมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจด้วยทุนทางวัฒนธรรม

ประกอบด้วย 1 ยุทธศาสตร์ 2 กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 6 นำทุนทางวัฒนธรรมสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และคุณค่าทางสังคม

· เป้าหมาย/กลยุทธ์ และตัวชี้วัด

เป้าหมาย/กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
เป้าหมาย ทุนทางวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญใน การสร้างเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และคุณค่า ทางสังคมด้วยพลังของความร่วมมือจาก ทุกภาคส่วน กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบบริหารจัดการทุน ทางวัฒนธรรมของภาคีเครือข่าย	1) รายได้มวลรวมจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และบริการทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น 2) วัฒนธรรมไทยได้รับการยอมรับในระดับ สากล

กลไกการขับเคลื่อน

· **หน่วยงานหลัก**

กระทรวงวัฒนธรรม ประกอบด้วย สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กรมการศาสนา กรมศิลปากร กรมส่งเสริมวัฒนธรรม สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร(องค์การมหาชน) หอภาพยนตร์(องค์การมหาชน) และศูนย์คุณธรรม(องค์การมหาชน)

- **หน่วยงานสนับสนุน**

สำนักนายกรัฐมนตรี (กรมประชาสัมพันธ์ และสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ) กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ราชบัณฑิตยสถาน องค์การพัฒนาเอกชน สื่อสารมวลชน มูลนิธิไทย และเครือข่ายภาคประชาชน/ภาคเอกชน

- **การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ**

เพื่อให้แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติฉบับนี้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ จึงกำหนดกลไกการดำเนินงาน การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดทำแผนปฏิบัติการ การจัดทำงบประมาณการกำกับติดตามและประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามแผนโดยกระทรวงวัฒนธรรมเป็นกลไกหลักในการดำเนินงาน ดังนี้

1) การดำเนินงานเชิงรุกของกระทรวงวัฒนธรรมเป็นเจ้าภาพหลักในการประสานความร่วมมือ และบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน การประชาสัมพันธ์ให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระของแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อให้เกิดการยอมรับ และนำไปใช้เป็นแนวทาง การดำเนินงานในการจัดทำรายละเอียด การแปลงแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการ การจัดทำงบประมาณ วิธีการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามประเมินผล ของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

2) พัฒนากลไกส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติ ระดับนานาชาติ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น/ชุมชน เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550-2559)

3) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการติดตาม กำกับ ดูแล ให้ การปฏิบัติตามแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550-2559) เป็นไปตามมาตรฐาน และเกณฑ์ที่จัดทำไว้

4) จัดทำแผนการประเมินผลภาพรวมของการปฏิบัติงานตามแผนแม่บทวัฒนธรรม แห่งชาติ (พ.ศ. 2550 – 2559) เพื่อทบทวนพิจารณาปรับปรุงแผนงานต่อเนื่อง

- ทิศทางและการดำเนินงานของกระทรวงวัฒนธรรมในทศวรรษที่ 2 ตามแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550-2559)¹⁵

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติในการประชุมครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2555 จึงมีมติเห็นชอบให้ใช้แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550-2559) เป็นแผนแม่บทการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 มาตรา 11 (2) โดยกำหนดจุดเน้นประเด็นเรื่องสำคัญในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 จนถึงสิ้นสุดระยะเวลาตามแผนแม่บทฯ เพื่อรณรงค์ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผนอย่างชัดเจน ได้แก่

- ปี 2555 **“ปีแห่งการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์”** ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างสังคม คุณธรรมในกระแสโลกาภิวัตน์ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ยุทธศาสตร์ที่ 5.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน รวมถึงสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายเชิงนโยบายตามแผนบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลปัจจุบัน ข้อ 4.4 นโยบายศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม อีกทั้งปี 2555 เป็นปีแห่งพุทธชยันตี 2600 ปี แห่งการตรัสรู้ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

- ปี 2556 **“ปีแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยนำทุนทางวัฒนธรรม มาสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคม”** ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 6 นำทุนทางวัฒนธรรมมาสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ยุทธศาสตร์ที่ 5.4 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน รวมถึงสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายเชิงนโยบายตามแผนบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลปัจจุบัน ข้อ 4.4 นโยบายศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม และนโยบายข้อ 3.2 นโยบายสร้างรายได้

- ปี 2557 **“ปีแห่งการเตรียมความพร้อมด้านสังคมวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเป็นประชาคมอาเซียน”** ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 อนุรักษ์ สืบทอด และส่งเสริมการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม บนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม และยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างสังคมคุณธรรมในกระแสโลกาภิวัตน์ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ยุทธศาสตร์ที่ 5.5 ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายเชิงนโยบายตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน ของรัฐบาลปัจจุบัน ข้อ 4.4 นโยบายศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม และนโยบายข้อ 7.2 สร้างความสามัคคีและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศอาเซียน

- ปี 2558 **“ปีแห่งการส่งเสริมคุณค่าของอัตลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรม”** ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบบริหารจัดการงานศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 2 อนุรักษ์ สืบทอด และส่งเสริมการดำเนินงานด้านศาสนา

¹⁵ มติที่ประชุมคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2555.

ศิลปะ วัฒนธรรม บนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม และยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างสังคมคุณธรรมในกระแสโลกาภิวัตน์ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ยุทธศาสตร์ที่ 5.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน รวมถึงสอดคล้องกับนโยบายและเป้าประสงค์เชิงนโยบายตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน ของรัฐบาลปัจจุบัน ข้อ 4.4 นโยบายศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

• ปี 2559 “ปีแห่งการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมวัฒนธรรมและการรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ” ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างสังคมคุณธรรมในกระแสโลกาภิวัตน์ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 5.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

อนึ่ง กระทรวงวัฒนธรรมได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาลในด้านการบูรณาการทำงานร่วมกัน และการนำทุนทางวัฒนธรรมของประเทศมาสร้างคุณค่าทางสังคมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำวิถีชีวิตศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างผลิตภัณฑ์ และบริการด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นวัฒนธรรมสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดคุณค่าทางสังคม และนำมาซึ่งรายได้สู่ชุมชน ตลอดจนให้สามารถต่อยอดไปสู่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์อย่างครบวงจรที่สร้างรายได้เข้าประเทศ ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการทำบันทึกข้อตกลงฯ ก็เพื่อพัฒนาและประชาสัมพันธ์แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศให้เป็นที่ยุ้จักแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ ในการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลในการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว 2 ล้านล้านบาทภายในปี 2558

สำหรับปี 2556 กระทรวงวัฒนธรรมมีจุดเน้นเรื่อง **การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยนำทุนทางวัฒนธรรม มาสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคม**¹⁶ นั้น คำว่า “เศรษฐกิจสร้างสรรค์ หรือ (Creative Economy)” ประกอบด้วย 4 เสาหลักธุรกิจเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยที่นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่า “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” ไม่ใช่แค่แปรรูป แต่หมายถึงการเติมองค์ความรู้ นวัตกรรม เข้าไปในสินค้า นำเนื้อหาหรือสิ่งที่เป็วัฒนธรรม และวิถีชีวิตให้สะท้อนในสินค้า นั่นคือการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า โดยการคิดเรื่องรูปแบบของสินค้าว่าผู้บริโภคแต่ละกลุ่มต้องการสินค้าแบบไหน ในการประชุมประจำปี 2552 ของ สศช. เรื่อง “จากวิสัยทัศน์ 2570... สู่แผนฯ 11” ผู้เข้าร่วมประชุมได้เห็นพ้องกับผลการศึกษาโครงการเตรียมการจัดทำแผนฯ 11 ที่ชี้ว่า ขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในประเทศไทย ควรแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม

กลุ่มแรก ได้แก่ การสืบทอดทางมรดกและวัฒนธรรม ที่รวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การแพทย์แผนไทย สมุนไพร สปา และอาหารไทย คำว่า “มรดกทางศิลปวัฒนธรรม” ไม่ได้หมายถึงวัตถุ แต่สามารถแสดงเรื่องราวความเป็นอยู่วิถีชีวิตคนยุคนั้น

¹⁶ รายงานพิเศษ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ : พลังขับเคลื่อนใหม่ของเศรษฐกิจและสังคมไทย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สิงหาคม 2552.

ที่เราสามารถแปลงหรือถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้มาเป็นสินค้าได้ โดยมีการปรับปรุงให้เข้ากับยุคปัจจุบัน มีเรื่องราวที่มาของประวัติศาสตร์ ทั้งวัฒนธรรมการแต่งกาย เครื่องประดับที่มีลวดลาย แม้แต่เรื่องอาหาร หรือสปา ก็ทำได้ส่วนสินค้าเกษตรก็สามารถสร้างเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ด้วยการดูแลแนวโน้มของผู้บริโภค ในยุคนี้ที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพ จึงเลือกผลิตสินค้าปลอดสารพิษ ที่มั่นใจได้ว่าวัตถุดิบไม่มีการปนเปื้อน ทั้งนี้รวมไปถึงปศุสัตว์ ประมง และสมุนไพรด้วย

กลุ่มที่สอง ได้แก่ งานทักษะฝีมือ อุตสาหกรรมวัฒนธรรม ได้แก่ งานศิลปวัฒนธรรม รวมถึงงานทักษะฝีมือที่สะท้อนถึงฝีมืออันประณีตของคนไทย ตั้งแต่ ช่างไม้ ช่างแกะสลัก ช่างเซรามิก ช่างเครื่องเงิน เครื่องทอง เครื่องประดับ

กลุ่มที่สาม งานสร้างสรรค์ และการออกแบบ ทั้งแฟชั่น สถาปัตยกรรม การโฆษณา และซอฟต์แวร์ ซึ่งอุตสาหกรรมของไทย ต้องปรับทัศนคติในการผลิตจาก “การรับจ้างผลิต” เป็น “การออกแบบ” นำความคิดสร้างสรรค์ใส่เข้าไปให้มากขึ้น โดยเฉพาะสินค้าประเภทสิ่งทอ พลาสติก โดยต้องคำนึงถึง รสนิยมหรือสไตล์การดำเนินชีวิตของผู้บริโภค มีการออกแบบ วิจัยรูปแบบสินค้า ความสะดวกในการใช้ให้ เข้ากับกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มที่สี่ สื่อสมัยใหม่ หรืออินเทอร์เน็ตเอน터테인먼트 และดิจิทัลคอนเทนต์เป็นห่วงโซ่ที่ เหลือของ 3 กลุ่มแรก ที่ยังสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มต่อไปได้อีก ด้วยการใช้เทคโนโลยีแปลงสินค้ามาเป็นสื่อบันเทิง หรือดิจิทัลคอนเทนต์ เพื่อให้เกิดธุรกิจ เช่น ซีดี ภาพยนตร์ ทั้งนี้ ต้องบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์และ ทรัพย์สินทางปัญญาปกป้องภูมิปัญญาโบราณไทยอย่างเข้มข้น รวมทั้งต้องให้เกียรติในสิทธิส่วนบุคคล นอกจากนี้ ต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยให้มากขึ้น ทั้งสถาบันการศึกษา ส่วนราชการ เอกชน แม้แต่นักวิจัยอิสระ ขณะที่สภาวิจัยแห่งชาติต้องมีการวิจัยเพื่อบอกถึงรสนิยมแนวโน้มในการบริโภคของคน

2.2.5 แผนยุทธศาสตร์กระทรวงวัฒนธรรม พ.ศ. 2555-2559

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรหลักในการสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ปลุกฝังค่านิยมอันดีงาม บนพื้นฐานคุณธรรม นำสังคมอยู่เย็นเป็นสุข

พันธกิจ

- 1) ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ และสนองงานสำคัญของสถาบัน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ให้มีการสืบทอดและพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 2) ปลุกฝังค่านิยมและส่งเสริมวิถีชีวิตที่ดีงาม
- 3) นำมิติทางวัฒนธรรมมาเพิ่มคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริม อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม
- 4) บริหารจัดการองค์ความรู้และมรดกศิลปวัฒนธรรมให้เกิดประโยชน์แก่สังคมไทยและ สังคมโลก

ยุทธศาสตร์

- 1) รักษาสืบทอดวัฒนธรรมของชาติและความหลากหลายทางวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างมั่นคง
- 2) สร้างค่านิยม จิตสำนึก และภูมิปัญญาคนไทย
- 3) นำทุนทางวัฒนธรรมของประเทศมาสร้างคุณค่าทางสังคมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ
- 4) การบริหารจัดการองค์ความรู้ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์

- 1) เป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมให้สอดคล้องและสนองต่อภารกิจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายของรัฐบาล
- 2) เพื่อบูรณาการมิติทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมกับวิถีชีวิตของประชาชน
- 3) เพื่อสร้างเครือข่ายและระดมทรัพยากรในการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
- 4) เพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริม ประสานและบูรณาการการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และประชาชน
- 5) เพื่อเสริมสร้างศักดิ์ศรี ความเสมอภาค ความสมานฉันท์ และสันติสุขแก่คนทุกกลุ่มทุกระดับ
- 6) ครอบคลุม ชุมชน ประเทศ และสังคมโลก

เป้าประสงค์

ระดับบุคคล

- 1) คนไทยมีจิตสำนึกและดำรงชีวิตตามรากฐานทางวัฒนธรรมของตนและรู้เท่าทันโลก
- 2) คนไทยทุกกลุ่มมีโอกาสร่วมกิจกรรมทางด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อสร้างความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน
- 3) คนไทยโดยส่วนรวม มีคุณภาพ มีความสามารถ มีความเข้าใจในรากฐานทางวัฒนธรรมของตน และนำมาใช้ในการดำรงชีวิต
- 4) คนไทยใช้คุณธรรมนำความรู้สร้างสรรค์สังคมให้เข้มแข็งและมั่นคง

ระดับชุมชน/สังคม

- 1) สังคมมีความสมานฉันท์ ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรม
- 2) สถาบันทางสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันทางศาสนา ฯลฯ มีความเข้มแข็งทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเกิดเครือข่ายทางวัฒนธรรมที่กระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆ
- 3) แต่ละท้องถิ่นสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง

ระดับประเทศ

- 1) ประเทศไทยสามารถเผยแพร่วัฒนธรรมไทยไปทั่วโลก และใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อในการสร้างความสัมพันธ์หรือแก้ไขปัญหาคัดแย้งระหว่างประเทศ
- 2) ประเทศไทยสามารถพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานวัฒนธรรม อยู่ร่วมในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี

นโยบายและยุทธศาสตร์ระยะยาวด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ตามแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติระยะ 10 ปี และยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะผู้สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 เป็นทิศทางสำคัญสำหรับการกำหนดแผนยุทธศาสตร์กระทรวงวัฒนธรรม ระยะ 5 ปี และแผนบริหารราชการแผ่นดิน 4 ปีของรัฐบาล การประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ดังกล่าว ต้องอาศัยข้อมูลสถิติที่มีคุณภาพและมาตรฐานสำหรับชี้สถานการณ์ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและที่มีความสำคัญและจำเป็นในการวัดผลตามเป้าหมายและตัวชี้วัดตามนโยบายได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งในที่นี้เรียกว่า “สถิติทางการ” ที่อาจเป็นรายการสถิติที่มีหน่วยงานรับผิดชอบจัดเก็บอยู่แล้ว หรือมีการจัดเก็บซ้ำซ้อนตามภารกิจแต่ละหน่วยงาน หรือยังไม่มีหน่วยงานใดจัดเก็บ ดังปรากฏรายละเอียดตามผังสถิติทางการในบทต่อไป

บทที่ 3

ผังสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

3.1 แนวคิดในการจัดโครงสร้างสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

การจัดโครงสร้างและผังสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พิจารณาจากข้อมูลที่เป็นต่อการประเมินและติดตามสถานการณ์การพัฒนา และการกำหนดนโยบาย และการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญของสาขาตามที่ได้นำเสนอในบทที่ 2 มีโครงสร้างสถิติทางการสถิติสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม (รวมสถิติทางการ) ดังต่อไปนี้

1. ศาสนา

1.1 บุคลากรทางศาสนา

- นักบวชในศาสนาพุทธ
- ผู้สอนศาสนาพุทธ (กรมการศาสนา)
- ผู้สอนศาสนาพุทธ (สำนักงานพระพุทธศาสนา)
- บุคลากรในศาสนาอิสลาม
- ผู้สอนศาสนาอิสลาม
- บุคลากรทางศาสนาอื่นๆ (คริสต์ พราหมณ์-ฮินดู และซิกข์)

1.2 ศาสนสถานและศาสนิกชน

- พุทธศาสนสถาน
- ศาสนสถานอิสลาม
- คริสต์ศาสนสถาน
- ศาสนสถานพราหมณ์ - ฮินดู
- ศาสนสถานซิกข์
- ศาสนิกชนจากการทะเบียน

1.3 การเรียนรู้และอบรมทางศาสนา

- การเรียนรู้และอบรมทางศาสนาพุทธ
- การเรียนรู้และอบรมทางศาสนาอิสลาม
- การเรียนรู้และอบรมทางศาสนาคริสต์

1.4 การปฏิบัติศาสนกิจ

- การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาของประชาชน
- การประกอบกิจทางศาสนาจากการสำรวจ
- การจาริกแสวงบุญ

1.5 การสนับสนุนศาสนา

- การสนับสนุนศาสนาโดยรัฐ
- การสนับสนุนพุทธศาสนสถานโดยรัฐ
- การสนับสนุนศาสนาโดยประชาชน

2. ศิลปะ วัฒนธรรม

2.1 บุคคล/องค์กรทางศิลปะ วัฒนธรรม

2.1.1 บุคคลทางศิลปะ วัฒนธรรม

- ศิลปินแห่งชาติ
- ศิลปินพื้นบ้าน
- ศิลปินร่วมสมัย
- บุคลากรด้านมรดกทางศิลปะ วัฒนธรรม
- ผู้สอนศิลปะ วัฒนธรรม
- ผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านและช่างฝีมือพื้นบ้าน
- นักเขียน/นักประพันธ์

2.1.2 องค์กรทางศิลปะ วัฒนธรรม

- สมาคม/มูลนิธิ/ชมรมทางศิลปะ วัฒนธรรม
- เครือข่ายทางศิลปะ วัฒนธรรม

2.2 สิ่งประดิษฐ์ทางศิลปะ วัฒนธรรม

- โบราณวัตถุและศิลปวัตถุ
- เอกสารหนังสือทางศิลปะ วัฒนธรรม
- งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ด้านศิลปะ วัฒนธรรม
- สื่อโสตทัศน์
- เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย เครื่องดนตรีไทย-พื้นบ้าน

2.3 สินค้าและบริการเชิงศิลปะ วัฒนธรรม

- สถานประกอบการด้านศิลปะ วัฒนธรรม ภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุมฯ
- การเพิ่มมูลค่าศิลปะ วัฒนธรรม สร้างสรรค์เชิงพาณิชย์

2.4 แหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ วัฒนธรรม

- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
- พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น
- โบราณสถาน/แหล่งโบราณคดี/อุทยานประวัติศาสตร์
- สถานที่จัดแสดงงานทางศิลปะ วัฒนธรรม
- หอจดหมายเหตุ / หอสมุด
- แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชน/ท้องถิ่น

2.5 การสนับสนุนศิลปะ วัฒนธรรม

- การสนับสนุนศิลปะ วัฒนธรรม

2.6 ความเสี่ยงทางวัฒนธรรม

- ลักษณะการอยู่อาศัยของเด็ก
- สถานภาพทางครอบครัว
- ครอบครัวอบอุ่น

- การใช้เวลาว่างของประชากร
- การสมรสในเด็ก
- มารดาอายุน้อย
- พฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชน
- พฤติกรรมเชิงบวกของเด็กและเยาวชน
- เด็กไทยจิตอาสา
- การใช้เวลากับสื่อ

2.7 การเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

- เครือข่ายเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

3.2 ผังสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

ตารางข้างล่างนี้นำเสนอโครงสร้างสถิติ ชื่อสถิติทางการ รายการสถิติทางการ (และการจัดจำแนกและระดับการนำเสนอ) หน่วยงานรับผิดชอบ ในกรณีที่เป็นสถิติทางการที่อยู่ภายใต้การบริหารจัดการของสาขาอื่น แต่มีความสำคัญต่อสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จะระบุไว้ในช่องหมายเหตุว่าเป็นสถิติทางการสาขาใด ในกรณีที่สถิติทางการในผังนี้เป็นสถิติทางการที่สาขาอื่นต้องการใช้ ก็ระบุไว้ในช่องหมายเหตุว่าสาขาใดต้องการใช้

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
1. ศาสนา					
1.1 บุคลากรทางศาสนา	นักบวชในศาสนาพุทธ	จำนวนพระภิกษุ สามเณร จำแนกตามประเภท ตามนิกาย <u>วุฒิการศึกษาและกลุ่มอายุ จังหวัด ภาค</u>	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.)	ยังไม่มีการจำแนกวุฒิการศึกษา กลุ่มอายุ จังหวัด ภาค	
		จำนวนพระภิกษุ-สามเณรที่ศึกษา/จบการศึกษาหลักสูตรพระปริยัติธรรม จำแนกตามแผนกสามัญ และแผนกธรรม-บาลี ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ		
		จำนวนพระสังฆาธิการ จำแนกตามระดับเจ้าคณะฯ เจ้าอาวาสและตามนิกาย ¹⁷	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	มีการจัดเก็บสถิติจำนวน สำนักงานเจ้าคณะระดับต่างๆ จำแนกนิกาย	
		จำนวนพระสมณศักดิ์ ในประเทศ และต่างประเทศ จำแนกตามชั้นสมณศักดิ์	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ		
		จำนวนพระธรรมทูตทั่วไป/ เฉพาะกิจ/ บนพื้นที่สูง/ ที่ไปต่างประเทศ/ ชาว	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	ยังไม่มีการจัดเก็บจำแนกวุฒิ การศึกษา กลุ่มอายุ จังหวัด ภาค	

* สดมภ์จะไม่ปรากฏในแผนพัฒนาฯ ฉบับสมบูรณ์

¹⁷ การปกครองสงฆ์ขึ้นกับสำนักงานเจ้าคณะใหญ่ ภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
		ต่างประเทศ <u>จำแนกตามวุฒิการศึกษา</u> <u>จังหวัด ภาค</u>			
	ผู้สอนศาสนาพุทธ (กรมการศาสนา)	จำนวนพระธรรมวิทยากร ในศูนย์การ เรียนรู้ศีลธรรม การอบรมคุณธรรม จริยธรรม จำแนกตามจังหวัด อายุ ระดับ การศึกษา และรายปี	กรมการศาสนา	เผยแพร่ข้อมูลในเว็บไซต์ www.dra.go.th	พระที่อบรมผู้ติดคุก และสถานพินิจ เป็นต้น
		จำนวนผู้สอนที่ศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จำแนก ตามสถานะผู้สอน (บรรพชิต คฤหัสถ์)	กรมการศาสนา	มีระบบฐานข้อมูลศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ http://www.dra.go.th/ewtadmin/ ewt/dra_learn/main.php?filena me=name	ศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ มี 3,000 ศูนย์ เดิมใช้ ชื่อว่าโรงเรียน พระพุทธศาสนา วันอาทิตย์
	ผู้สอนศาสนาพุทธ (สำนักงานพระพุทธฯ)	จำนวนพระนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา <u>จำแนกตามวุฒิการศึกษา จังหวัด ภาค</u>	สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ	ยังไม่มีการจัดเก็บจำแนกตามวุฒิ การศึกษา จังหวัด ภาค	
		จำนวนพระนักเทศน์ จำแนกตาม ประเภท (พระนักเทศน์แม่แบบ และ พระนักเทศน์ประจำจังหวัด) ¹⁸ <u>วุฒิ</u> <u>การศึกษา</u>	สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ	ยังไม่มีการจัดเก็บจำแนกตามวุฒิ การศึกษา	
	บุคลากรในศาสนาอิสลาม	จำนวนสัปบุรุษประจำมัสยิด อิหม่าม คอเต็บ บิหลั่น จำแนกตามกลุ่มอายุ เขตการปกครอง	สำนักงานคณะกรรมการ กลางอิสลามแห่งประเทศไทย		http://www.cicot.or.t h/2011/main/conten t.php?page=news&

¹⁸ พระนักเทศน์แม่แบบ หมายถึง พระนักเทศน์ที่ผ่านการอบรมจากคณะกรรมการฝึกอบรมพระนักเทศน์ที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้ง เพื่อไปจัดอบรมพระนักเทศน์ประจำจังหวัด มีสองประเภทคือพระนักเทศน์แม่แบบ และพระนักเทศน์ประจำจังหวัด http://www.br.ac.th/elearning/social/jitraporn/Buddhism%20%20M6/Unit9_1.html

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
					category=11&id=22
	ผู้สอนศาสนาอิสลาม	จำนวนผู้สอนศาสนาในศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด(คอม.) จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ วุฒิการศึกษา	กรมการศาสนา	จัดทำข้อมูลสถิติในลักษณะเป็นจำนวนศูนย์อบรมฯ และจำนวนครูผู้สอนรายจังหวัด ไม่มีการจำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ และวุฒิการศึกษา เนื่องจากผู้สอนจะมีการเปลี่ยนแปลงทุกปี จึงไม่มีการจัดทำทะเบียนประวัติผู้สอนในศูนย์ฯ	มีระเบียบ กรมการศาสนาว่าด้วยศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด พ.ศ. 2551 (กรมการศาสนาจะอุดหนุนค่าตอบแทนผู้สอนให้ตามสัดส่วนของนักเรียนที่เรียน ไม่ได้สนับสนุนค่าตอบแทนครูที่สอนในศูนย์อบรมฯ ทุกคน)
	บุคลากรทางศาสนาอื่นๆ	จำนวนบุคลากรด้านเผยแผ่ศาสนาคริสต์ จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ และวุฒิการศึกษา	กรมการศาสนา	มีการจัดเก็บชื่อ-นามสกุล สัญชาติ ที่อยู่ วันหมดอายุ การต่อวีซ่า ยังไม่มีการจัดเก็บจำแนกตามวุฒิการศึกษา กลุ่มอายุ เพศ	
		จำนวนบุคลากรด้านเผยแผ่ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ และวุฒิการศึกษา			
		จำนวนบุคลากรด้านเผยแผ่ศาสนาซิกข์ จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ และวุฒิการศึกษา			

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
1.2 ศาสนสถานและ ศาสนิกชน	พุทธศาสนสถาน	จำนวนวัดทั่วประเทศ จำแนกตาม การได้รับวิสุงคามสีมา ¹⁹ (วัดที่ได้รับ วิสุงคามสีมา และสำนักสงฆ์) นิิกาย จังหวัด และภาค	สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ		
		จำนวนวัดทั่วประเทศ จำแนกตาม ประเภทวัด ²⁰ (พระอารามหลวง วัดราษฎร์ วัดร้าง) นิิกาย จังหวัด และภาค	สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ		
		จำนวนวัดไทยในต่างประเทศ จำแนก ตามประเทศ	สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ		
	ศาสนสถานอิสลาม	จำนวนมัสยิดทั่วประเทศ จำแนกตาม จังหวัด	สำนักงานกิจการ ความมั่นคงภายใน (ส่วนประสานราชการ) กรมการปกครอง	กรมการปกครอง กำกับดูแลเรื่อง การจัดทะเบียนอนุญาตสร้าง มัสยิด	

¹⁹ วัดในศาสนาพุทธแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา และสำนักสงฆ์ วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา คือ วัดที่มีอุโบสถเป็นที่ทำสังฆกรรม คำว่า วิสุงคามสีมา ในที่นี้หมายถึงเขตที่พระมหากษัตริย์พระราชทานแก่สงฆ์เพื่อใช้เป็นที่สร้างโบสถ์ ส่วนสำนักสงฆ์ คือ วัดที่ยังไม่ได้รับพระราชทาน วิสุงคามสีมา จึงไม่มีอุโบสถ <http://www.dhammathai.org/watthai/royalwat.php>

²⁰ พระอารามหลวง คือวัดที่พระมหากษัตริย์ หรือพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงสร้างหรือทรงบูรณปฏิสังขรณ์ หรือมีผู้สร้างน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายเป็นวัดหลวง และวัดที่ราษฎรสร้าง หรือบูรณปฏิสังขรณ์ และขอพระราชทานให้ทรงรับไว้เป็นพระอารามหลวง วัดราษฎร์ ได้แก่วัดที่ประชาชนสร้าง หรือปฏิสังขรณ์ วัดร้าง คือวัดที่ทรุดโทรม ไม่มีพระสงฆ์พำนักอาศัยจำพรรษา ทางราชการจะขึ้นทะเบียนไว้ ซึ่งหากบูรณะได้อาจยกเป็นวัดมีพระสงฆ์ต่อไป

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
	คริสต์ศาสนสถาน	จำนวนโบสถ์คริสต์ทั่วประเทศ จำแนกตามนิกาย จังหวัด	กรมการศาสนา	มีข้อมูลจากการจดทะเบียน จัดเก็บข้อมูลเป็นระยะ(สองสามปี ครั้ง) เผยแพร่ในเว็บไซต์เมื่อปี พ.ศ. 2552 รวบรวมโดยสำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด	กรมการศาสนาให้ เงินสนับสนุนผ่าน องค์กรเครือข่าย
	ศาสนสถานพราหมณ์ - ฮินดู	จำนวนเทวสถานโบสถ์พราหมณ์ จำแนกตามนิกาย จังหวัด		ยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบ	
	ศาสนสถานซิกข์	จำนวนวัดซิกข์		ยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบ	
	ศาสนิกชนจาก การทะเบียน	จำนวนผู้นับถือศาสนาจาก การทะเบียน จำแนกตามศาสนา เพศ จังหวัด ภาค	กรมการปกครอง (สำนักบริหารการทะเบียน)		ข้อมูลจากทะเบียน ราษฎร
1.3 การเรียนรู้และอบรม ทางศาสนา	การเรียนรู้และอบรมทาง ศาสนาพุทธ	จำนวนหน่วยเผยแพร่ พระพุทธศาสนา (หน่วยเผยแพร่ ศีลธรรม หน่วยพุทธศาสนาใน สถานศึกษา และหน่วยส่งเสริม พุทธมามกะ) และจำนวนผู้เข้ารับ <u>การอบรม</u> จำแนกตามจังหวัด	กรมการศาสนา		กรมการศาสนา มี โครงการอุดหนุน หน่วยเผยแพร่ พระพุทธศาสนา ประกอบด้วย 3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1) <u>หน่วยเผยแพร่</u> <u>ศีลธรรม</u> กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนทั่วไป 2) <u>หน่วยพุทธศาสนา</u> <u>ในสถานศึกษา</u> กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ตั้งแต่ระดับ

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
					ประถมศึกษาถึง อุดมศึกษา และ 3) <u>หน่วยสงเคราะห์</u> <u>พุทธมามกะ</u> กลุ่มเป้าหมายคือเด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป http://www.dra.go.th/ewtadmin/ewt/dra_web/target/cleangov/document/kmEdu/MPSP.PDF
		จำนวนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์(ศพอ.) จำแนกตามประเภท ²¹ จังหวัด ภาค	กรมการศาสนา	มีระบบฐานข้อมูลศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ http://www.dra.go.th/ewtadmin/ewt/dra_learn/main.php?filename=name ศูนย์ฯต้นแบบเป็นศูนย์ฯเดิมที่มีแผนจะดำเนินการจัดทำให้เป็นมาตรฐาน ปีนี้ยังไม่มีข้อมูล	
		จำนวนผู้เรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จำแนกตามชั้นเรียน ห้องเรียน เพศ กลุ่มอายุ	กรมการศาสนา	มีข้อมูลอยู่ร่วมกันในชุดข้อมูลครูผู้สอนและผู้เรียน ในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์	

²¹ หมายถึง ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาเดิม และศูนย์ฯที่จะได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานเป็นศูนย์ฯต้นแบบในอนาคต

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
		จำนวนวัดที่จัดบรรพชาอุปสมบท พระภิกษุสามเณรภาคฤดูร้อน และ <u>จำนวนผู้บรรพชาอุปสมบท</u> จำแนก ตามจังหวัด และภาค	กรมการศาสนา	จัดทำทะเบียนวัดที่เข้าร่วม โครงการบรรพชาอุปสมบท พระภิกษุสามเณรภาคฤดูร้อน จำแนกตามจังหวัดเป็นรายปี	
		จำนวนเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการสวด มนต์หมู่สรรเสริญพระรัตนตรัย จำแนกตามอายุ เพศ จังหวัด อายุ ระดับการศึกษา รายปี	กรมการศาสนา	กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล	
		จำนวนเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ ประกวดบรรยายธรรม จำแนกตาม จังหวัด อายุ ระดับการศึกษา รายปี	กรมการศาสนา	กำลังดำเนินการ จัดทำฐานข้อมูล	
	การเรียนรู้และอบรมทาง ศาสนาอิสลาม	จำนวนศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและ จริยธรรมประจำมัสยิด ²² ทั่วประเทศ จำแนกตามจังหวัด ภาค	กรมการศาสนา		
		จำนวนผู้เรียนศาสนาอิสลามและ จริยธรรมในศูนย์อบรม จำแนกตาม กลุ่มอายุ เพศ เขตการปกครอง	กรมการศาสนา		
	การเรียนรู้และอบรมทาง ศาสนาคริสต์	จำนวนศูนย์อบรมทางศาสนาคริสต์	ยังไม่มีหน่วยงาน รับผิดชอบ	ยังไม่มีข้อมูลต้องรวบรวมข้อมูล จากเครือข่ายองค์กรทางศาสนา คริสต์ที่กรมการศาสนารับรองมี 5 องค์กร คือ	http://www.idmt.org/ index.php?lay=sho w&ac=article&id=53 9406416&Ntype=16

²² “ศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด” หมายความว่า สถานที่ที่มีสภียจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ให้การศึกษาและอบรมจริยธรรมอิสลาม ตลอดจนการจัดกิจกรรมด้านศาสนาและประเพณีที่ไม่ขัดกับหลักศาสนาอิสลาม มีชื่อย่อว่า “ศอม.”

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
				1) สภาประมุขแห่งบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย 2) สภาคริสตจักรในประเทศไทย 3) สหกิจคริสเตียนแห่งประเทศไทย 4) สหคริสตจักรแบปติสต์ในประเทศไทย 5) มุลนิธิคริสตจักรเซเว่นเดย์แอ๊ดเวนตีสแห่งประเทศไทย	
		จำนวนผู้เรียน/ผู้อบรมทางศาสนาคริสต์	ยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบ	ยังไม่มีข้อมูล	
1.4 การปฏิบัติศาสนกิจ	การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาของประชาชน	จำนวนคนในครัวเรือนอายุ 6 ปีขึ้นไป ที่ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างน้อย สัปดาห์ละครั้ง จำแนกตามศาสนา	กรมการพัฒนาชุมชน	จปฐ.มีเฉพาะข้อมูลครัวเรือนนอกเขตเทศบาล	
	การประกอบกิจทางศาสนาจากการสำรวจ	จำนวนและร้อยละของพุทธศาสนิกชนอายุ 13 ปีขึ้นไปจำแนกตามการประกอบกิจทางศาสนา ภาค เขตการปกครอง	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	สำรวจสถานะทางสังคมและวัฒนธรรม	
		จำนวนและร้อยละของมุสลิม* อายุ 13 ปีขึ้นไป จำแนกตามการประกอบกิจทางศาสนา ภาค เขตการปกครอง			(*สสช.เปลี่ยนจากคำว่าอิสลามิกชนเป็นมุสลิม)
		จำนวนและร้อยละของคริสต์ศาสนิกชนอายุ 13 ปีขึ้นไป จำแนกตามการประกอบกิจทางศาสนา ภาค เขตการปกครอง			

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
	การจาริกแสวงบุญ ²³	จำนวนพระสงฆ์ที่เดินทางไปประกอบศาสนกิจ ณ สังฆมณฑล 4 ตำบล จำแนกตาม จังหวัด ภาค รายปี	กรมการศาสนา (กองทุนเผยแผ่พระพุทธศาสนา 80 ปี)	มีแผนดำเนินการจัดเก็บสถิติ ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูล	
		จำนวนพุทธบริษัทที่เข้าร่วมโครงการเดินทางไปประกอบศาสนกิจ ณ สังฆมณฑล 4 ตำบล จำแนกตาม เพศ อายุ	กรมการศาสนา (กองทุนเผยแผ่พระพุทธศาสนา 80 ปี)	มีแผนดำเนินการจัดเก็บสถิติ ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูล	
		จำนวนผู้ไปแสวงบุญที่เมกกะ <u>จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ จังหวัด ภาค</u>	กรมการศาสนา		มีคณะกรรมการส่งเสริมกิจการฮัจญ์แห่งประเทศไทย มีรมต.วธ.เป็นประธาน
1.5 การสนับสนุนศาสนา	การสนับสนุนศาสนาโดยรัฐ	จำนวนศาสนสถานโครงการลานธรรม ลานวิถีไทยที่ได้รับเงินอุดหนุนในการจัดกิจกรรมทางศาสนา จำแนกตามศาสนา จังหวัด ภาค	กรมการศาสนา	ยังไม่ได้จัดเก็บข้อมูลโครงการลานธรรม ลานวิถีไทย กำลังอยู่ในช่วงของการจัดกิจกรรม	เดิมชื่อโครงการลานบุญ ลานปัญญา
		จำนวนศาสนสถาน ที่ได้รับเงินอุดหนุนในการบูรณะซ่อมแซมศาสนสถาน (ศาสนาอิสลาม คริสต์ พราหมณ์-ฮินดูและซิกข์) จำแนกตาม ภาค จังหวัด	กรมการศาสนา	สถิติโครงการบูรณะศาสนสถานอื่น ที่ไม่ใช่ศาสนาพุทธ กำลังจัดทำรายปี	การบูรณะซ่อมแซมศาสนสถานศาสนาอื่นเป็นหน้าที่กรมการศาสนา

²³ “การจาริกแสวงบุญ” คือ การเดินทางหรือการแสวงหาสิ่งที่มีความสำคัญทางจิตวิญญาณ บางครั้งก็จะเป็นการเดินทางไปยังศาสนสถานที่มีความสำคัญต่อความเชื่อหรือความศรัทธาของผู้คน สมาชิกของศาสนาหลักของโลกมักจะร่วมในการเดินทางไปแสวงบุญ ผู้ที่เดินทางไปทำการจาริกแสวงบุญเรียกว่านักแสวงบุญ (<http://th.wikipedia.org/การจาริกแสวงบุญ>)

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
		จำนวนสถาบันทางศาสนา ที่ได้รับเงินสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางศาสนา จำแนกตามศาสนาที่กรมการศาสนา รับรอง (5 ศาสนา) จังหวัด ภาค	กรมการศาสนา	กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล	
		จำนวนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ที่ได้รับเงินสนับสนุนในการดำเนินงานทางศาสนา จำแนกตามจังหวัด ภาค	กรมการศาสนา	กำลังดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล	
		จำนวนผู้ประกอบการฮัจญ์ที่ทำสัญญาเงินยืมกองทุนสำหรับผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ จำแนกตามจังหวัด	กรมการศาสนา	ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูล คณะกรรมการส่งเสริมกิจการฮัจย์แห่งประเทศไทย กรมการศาสนา มีแผนดำเนินการจัดเก็บสถิติ	
	การสนับสนุนพุทธศาสนสถานโดยรัฐ	จำนวนพุทธศาสนสถานที่ได้รับ การสนับสนุนโดยรัฐ	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.)		การบูรณะซ่อมแซมพุทธศาสนสถานเป็นหน้าที่ พศ.
	การสนับสนุนศาสนาโดยประชาชน	จำนวนผู้บริจาคเพื่อศาสนา <u>จำแนกตามศาสนา ประเภท²⁴ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และจังหวัด</u>	ยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบ	ยังไม่มีข้อมูล	ควรเพิ่มข้อมูลในการสำรวจภาวะทางสังคมและวัฒนธรรมของ สสช.
		จำนวนเงินบริจาคเพื่อศาสนา <u>จำแนกตามประเภท เพศ อายุ การศึกษา และจังหวัด</u>			

²⁴ ยกตัวอย่างเช่น เพื่อสะเดาะเคราะห์ การศึกษาของสงฆ์ ค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
2. ศิลปะ วัฒนธรรม 2.1 บุคคล / องค์การทาง ศิลปะ วัฒนธรรม					
2.1.1 บุคคลทาง ศิลปะ วัฒนธรรม	ศิลปินแห่งชาติ	จำนวนศิลปินแห่งชาติ จำแนกตาม เพศ สาขา จังหวัด	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (สวธ.)	จัดเก็บทุกปี พ.ศ. 2529 - 2554	
	ศิลปินพื้นบ้าน	จำนวนคณะแสดงพื้นบ้าน ²⁵ จำแนกตาม สาขา จังหวัด	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม	จัดเก็บทุกจังหวัดโดยขอความร่วมมือจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด หรือสภาวัฒนธรรมจังหวัด มีรายงานแล้ว 62 จังหวัด	มีศิลปินในสังกัด สำนักงานการสังคีต กรมศิลปากร
		จำนวนศิลปินการแสดงพื้นบ้าน จำแนกตามสาขา เพศ จังหวัด		เน้นเฉพาะศิลปะการแสดง พื้นบ้าน จำแนกตามจำนวนคณะ แสดง และศิลปิน	
	ศิลปินร่วมสมัย	จำนวนศิลปินร่วมสมัย จำแนกตาม เพศ สาขา ประเภทรางวัล	สำนักงานศิลปวัฒนธรรม ร่วมสมัย (สศร.)		รวมศิลปินที่ได้ รางวัลศิลปาธรแล้ว
		จำนวนเยาวชนต้นแบบ ศิลปร่วมสมัย ²⁶ จำแนกตามจังหวัด	สำนักงานศิลปวัฒนธรรม ร่วมสมัย	กำลังตรวจสอบว่าจำแนกตาม จังหวัดหรือไม่	
	บุคลากรด้านมรดกทาง ศิลปะ วัฒนธรรม	จำนวนบุคลากรด้านมรดกทางศิลปะ วัฒนธรรม จำแนกตามเพศ อายุ จังหวัด การศึกษา ด้าน ²⁷	กรมศิลปากร	มีข้อมูลจำนวนรวม การจำแนก รายละเอียดต้องจำแนกจากการ จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลรายบุคคล	มีเฉพาะข้อมูลของ กรมศิลปากร

²⁵ ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน แบ่งเป็น 5 หมวด คือ ดนตรีและการขับร้อง ระบำรำฟ้อน มหรสพ เพลงเด็ก และเพลงปี่พาทย์ (สวธ.)

²⁶ โครงการค่ายเยาวชนสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัย เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาเยาวชนต้นแบบทางศิลปะ 3 สาขา ได้แก่ สาขาทัศนศิลป์ วรรณศิลป์ และคีตศิลป์

²⁷ ด้านภาษา หนังสือ วรรณกรรม ด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์ ด้านจารีตประเพณี ภูมิปัญญาพื้นบ้าน

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
		จำนวนช่างด้านศิลปะ วัฒนธรรมของ รัฐ จำแนกตามประเภท ²⁸ เพศ	กรมศิลปากร	มีข้อมูลช่างสิบหมู่ ²⁹ จำแนกตาม ประเภท	ช่างประติมากรรม ช่างจิตรกรรม รวมอยู่ใน ช่างสิบหมู่หรือไม่?
	ผู้สอนศิลปะ วัฒนธรรม	จำนวนผู้สอนศิลปะ วัฒนธรรมจำแนก ตามสาขา สถาบัน	สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (สปป.)	สปป.รับเป็นเจ้าภาพรวบรวม ข้อมูลครู-อาจารย์ที่สอนใน สถาบันอื่นด้วย เพื่อให้เป็นข้อมูล ภาพรวม เช่น สถาบันราชภัฏ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ	
	ผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านและ ช่างฝีมือพื้นบ้าน	จำนวนผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ปราชญ์ชาวบ้าน จำแนกตามเพศ สาขา จังหวัด	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (สวธ.) / สนง.เลขาธิการสภา การศึกษา	- ควรมีการตกลงหน่วยงานหลัก รวบรวมข้อมูลภาพรวม - สวธ.เคยมีโครงการภูมิปัญญา ท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน แต่ ไม่ได้ดำเนินการนานมาแล้ว มีข้อมูลบางส่วน คือ ผู้มีผลงาน ดีเด่นด้านวัฒนธรรม เป็นสาขาที่ เพิ่มจากศิลปินแห่งชาติ คือ การบริหารจัดการ - สวธ.จัดตั้งคลังสมองภูมิปัญญา ท้องถิ่น โครงการวัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนดำเนินการตั้งแต่ปี 2549 แต่ยังไม่ชัดเจนว่า มีการจัดเก็บข้อมูลผู้มีภูมิปัญญา	

²⁸ ได้แก่ ช่างสิบหมู่ ช่างประติมากรรม ช่างจิตรกรรม

²⁹ ช่างสิบหมู่ ได้แก่ 1. ช่างเขียน 2. ช่างปั้น 3. ช่างแกะ 4. ช่างสลัก 5. ช่างหล่อ 6. ช่างกลึง 7. ช่างหุ่น 8. ช่างรัก 9. ช่างบุ 10. ช่างปูน

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
				ในท้องถิ่นหรือไม่ - สนง. เลขาธิการสภาการศึกษา มีการจัดเก็บข้อมูลการยกย่องครู ผู้มีภูมิปัญญาไทย ตั้งแต่ปี 2542 ต่อเนื่องมีสมาคมครูภูมิปัญญาไทย 9 สาขา ³⁰ จำแนกตามภาค	
		จำนวนช่างฝีมือพื้นบ้าน จำแนกตาม เพศ สาขา จังหวัด	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม	ลักษณะการจัดเก็บคล้ายกับ ศิลปินพื้นบ้าน แบ่งเป็นสาขา ความเชี่ยวชาญ เพศ อายุ จังหวัด ต้องมีการรวบรวมจากสำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด	
	นักเขียน/นักประพันธ์	จำนวนนักเขียน/นักประพันธ์ จำแนก ตามเพศ สาขา จังหวัด อำเภอ ประเภทรางวัล	กรมศิลปากร / สวธ./ มธ.	- ควรตกลงหาหน่วยงานหลัก รวบรวมข้อมูล - สำนักวรรณกรรมและ ประวัติศาสตร์ กรมศิลปากรมี ข้อมูลประวัติกวี ผู้ทรงคุณวุฒิ ภาษาไทย นักเขียนไทย - สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวบรวมข้อมูลปี 2522-2555 แต่ ทุกสาขาต้องจำแนกเฉพาะ นักเขียน/นักประพันธ์	

³⁰ ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม หัตถกรรม การแพทย์แผนไทย การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ กองทุนและธุรกิจชุมชน ศิลปกรรม ภาษาและวรรณกรรม ปรัชญา ศาสนาและประเพณี และด้านโภชนาการ

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
2.1.2 องค์กรทาง ศิลปะ วัฒนธรรม	สมาคม/มูลนิธิ/ชมรมทาง ศิลปะ วัฒนธรรม	จำนวนสมาคม/มูลนิธิ/ชมรม ที่ได้รับ อนุมัติและไม่ได้รับอนุมัติ จำแนกตาม ภาค จังหวัด อำเภอ	สป.วธ. (ศูนย์ข้อมูลกลางฯ)		
	เครือข่ายทางศิลปะ วัฒนธรรม	จำนวนเครือข่ายด้านศิลปะ วัฒนธรรม (องค์กร และบุคคล) <u>จำแนกตามสาขา จังหวัด</u>	สถาบันพัฒนาการมี ส่วนร่วมฯ สป.วธ.	<p>มีหลายหน่วยงานจัดทำ บาง เครือข่ายมีความซ้ำซ้อนกัน</p> <p>- สป.วธ. รับเป็นผู้ประสาน รวบรวมจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สพศ.สวธ. เพราะมี MOU เก็บ ข้อมูลภาพรวมเครือข่ายที่ชัดเจน เพราะเครือข่ายมีจำนวนมาก ซ้ำซ้อน หลายระดับ มีปัญหาเรื่อง คำนิยามเครือข่าย</p> <p>- ส่วนสถาบันพัฒนาการมีส่วนร่วมฯ สป.วธ. มีเครือข่ายวัฒนธรรม จังหวัด คือ เครือข่ายชุมชน ศก. พอเพียง เครือข่ายวิทย์ชุมชน มี แบบทั้งองค์กร และบุคคล</p> <p>- ขณะนี้ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด อยู่ในการกำกับดูแลของสถาบัน ราชภัฏในจังหวัด</p> <p>- สภาวัฒนธรรมกรุงเทพฯ และ สภาวัฒนธรรมจังหวัดเป็นองค์กร ภาคประชาชน มีขยายไปถึงอำเภอ ตำบล กทม.(เขตและแขวง)</p>	รวมศูนย์วัฒนธรรม จังหวัด สภา วัฒนธรรม กทม. และสภาวัฒนธรรม จังหวัด อำเภอ

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
		จำนวนเครือข่ายวัฒนธรรมของ กรมศิลปากร เช่น พระสังฆาธิการที่ เป็นเครือข่ายวัฒนธรรม จำแนกตาม เขตศิลปากร 15 เขต และปราชญ์ ทางภาษา จำแนกตามจังหวัด	กรมศิลปากร	มีข้อมูลรายบุคคลแสดงใน เว็บไซต์ฐานข้อมูลกรมศิลปากร เป็นรายจังหวัด	
		จำนวนอาสาสมัครมรดก ศิลปวัฒนธรรม (อสมศ.) จำแนกตาม เพศ จังหวัด	กรมศิลปากร		
2.2 สิ่งประดิษฐ์ทางศิลปะ วัฒนธรรม	โบราณวัตถุและ ศิลปวัตถุ ³¹	จำนวนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ที่ครอบครองโดยวัดและเอกชน จำแนกตามสถานที่และจังหวัด	กรมศิลปากร	- เผยแพร่ข้อมูลได้เฉพาะ การครอบครองของเอกชน - การครอบครองของวัดมีข้อมูล แต่ไม่เผยแพร่	
	เอกสารหนังสือทางศิลปะ วัฒนธรรม	จำนวนเอกสารหนังสือทางศิลปะ วัฒนธรรม จำแนกตามประเภทของ เรื่อง สาขา สถานภาพ จังหวัด	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม	สวธ. กำลังดำเนินการจัดเก็บ ทั้งหมด 7 โดเมน ³² ในรูปแบบ ของเนื้อหา ภาพนิ่ง เสียง และ ภาพเคลื่อนไหว การจัดทำเป็นสถิติสามารถ ดำเนินการได้เมื่อมีการจัดเก็บ เนื้อหาไประยะหนึ่ง จนสามารถ จัดหมวดหมู่ขององค์ความรู้	

³¹ ศิลปวัตถุ หมายถึง “วัตถุอันเป็นผลงานสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ที่ประกอบด้วยศิลปลักษณะ เช่น ภาพเขียน รูปปั้น เครื่องลายคราม เครื่องถม; (กฎ) น. สิ่งที่ทำด้วยฝีมืออย่างประณีตและมีคุณค่าสูงในทางศิลปะ”.
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552.

³² ได้แก่ มุขปาฐะ (คำบอกเล่าที่ไม่มีการบันทึก) การปฏิบัติทางสังคม(ขนบธรรมเนียม ประเพณี พิธีกรรม เทศกาล) ศิลปการแสดงและดนตรีพื้นบ้าน ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล(ความเชื่อเรื่องผี โหราศาสตร์ การนับถือแม่น้ำ ฯลฯ) และงานช่างฝีมือพื้นบ้าน

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
				จำแนกตามประเภทสาระ พื้นที่อายุของความรู้ใหม่ๆ และสถานภาพการดำรงอยู่หรือสูญหาย ขณะนี้ดำเนินการได้บางส่วน	
	งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ด้านศิลปะวัฒนธรรม	จำนวนงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จำแนกตามหัวเรื่อง ประเภท ภาค จังหวัด	สพศ./ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร/ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)	- มีหลายหน่วยงานผลิตผลงานวิจัย ควรตกลงหาหน่วยงานหลักรวบรวมสถิติ - งานวิจัยทางวัฒนธรรมมีจำแนกตามภาค มีสองประเภท ประเภทกลุ่มทั่วไป และกลุ่มให้ทุนเฉพาะ - งานสร้างสรรค์เป็นงานที่ศิลปินทำขึ้นมาแล้วไปจดลิขสิทธิ์	
		จำนวนข้อมูลบรรณานุกรมชาติพันธุ์	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร		
		จำนวนผลงานวิจัยที่มีการจดสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร			ตัวชี้วัดแผนแม่บทวัฒนธรรมฯ
	สื่อโสตทัศน	จำนวนรายการวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ที่ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	กรมประชาสัมพันธ์	ปัจจุบันมีเฉพาะข้อมูลของกรมประชาสัมพันธ์ กสทช. ยังไม่มีข้อมูลภาพรวม	
		จำนวนเรื่องที่ให้บริการสื่อวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ ทางด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	กรมประชาสัมพันธ์	ปัจจุบันมีเฉพาะข้อมูลของกรมประชาสัมพันธ์ กสทช. ยังไม่มีข้อมูลภาพรวม	
	เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย เครื่องดนตรีไทย-พื้นบ้าน	จำนวนเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย เครื่องดนตรีไทย-พื้นบ้าน จำแนกตามชนิด ภาค จังหวัด	สป.วธ. (ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม)	ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรมให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดส่งข้อมูลเข้าระบบ มีข้อมูลรายวัน	http://m-culture.in.th/stat

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
				รายเดือนและรายปี มีการจัดทำเป็นหมวดหมู่ แต่ยัง ไม่มีหมวดเครื่องดนตรีไทย- พื้นบ้าน ยังไม่ได้จัดทำในลักษณะ สถิติเชิงปริมาณ มีเฉพา ะการจำแนกเป็นภาพรวม การอนุมัติและไม่อนุมัติ	
2.3 สินค้าและบริการเชิง ศิลปะ วัฒนธรรม	สถานประกอบการ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ภายใต้ พ.ร.บ. ควบคุมฯ	จำนวนสถานประกอบการ ภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุมกิจการเทปและวัสดุ โทรทัศน์ พ.ศ. 2530 ³³	สวธ./ สถาบันพัฒนาการมี ส่วนร่วม สป.วธ.	- ควรดกลองหาหน่วยงานประสาน ข้อมูลภาพรวม - สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเป็น ผู้ออกใบอนุญาตจดทะเบียน ในต่างจังหวัดส่งสถาบัน พัฒนาการมีส่วนร่วม สป.วธ.มี ข้อมูลแต่อาจไม่ทันสมัย เพราะ รายงานไม่ต่อเนื่อง - สวธ.เก็บข้อมูลสถานประกอบการ ใน กทม.	รวมร้านเกมส์และ อินเทอร์เน็ต
		จำนวนผู้ประกอบการได้รับ การส่งเสริมยกย่องและเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ (กิจการ)		ยังไม่หน่วยงานใดรับผิดชอบ รวบรวมข้อมูล	ตัวชี้วัดกระทรวง วัฒนธรรม

³³ คณะรัฐมนตรีมีมติให้สสช.โอนภารกิจตามพ.ร.บ.ควบคุมกิจการเทป และวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 ในการควบคุมตรวจสอบการขึ้นทะเบียนประกอบการ การเช่าและจำหน่าย การฉาย ร้านจำหน่ายเทป-ซีดี ร้านอินเทอร์เน็ต ร้านเกมส์ออนไลน์ และร้านคาราโอเกะ ให้กระทรวงวัฒนธรรมกำกับดูแลแทน โดยศูนย์เฝ้าระวังฯ ดำเนินการ (สวช.จว.รับเรื่องการขอใบอนุญาต ผวจ.เป็นนายทะเบียนนอกใบอนุญาต นายอำเภอเป็นเจ้าพนักงานตรวจสอบ ขึ้นทะเบียนประกอบการ).

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
	การเพิ่มมูลค่าศิลปะ วัฒนธรรม สร้างสรรค์เชิง พาณิชย์	จำนวนประเภทสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จำแนกตามหมวดหมู่ประเภทสินค้า	กรมการพัฒนาชุมชน (พช.)	มีข้อมูลภาพรวมยังไม่ได้จำแนก ว่าเป็นสินค้าศิลปวัฒนธรรมเชิง สร้างสรรค์	
		จำนวนผลิตภัณฑ์ประยุกต์ใช้ศิลปะ สร้างสรรค์เชิงพาณิชย์	กรมศิลปากร	ยังไม่มีข้อมูล อยู่ระหว่างการนำ ร่องจัดทำผลิตภัณฑ์ที่ระลึกจาก งานศิลปกรรมไทย ขณะนี้ไม่มีเฉพาะข้อมูลของกรม ศิลปากร	
2.4 แหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ วัฒนธรรม	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	จำนวนพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จำแนกตามจังหวัด	กรมศิลปากร		
		จำนวนผู้เข้าใช้-เข้าชม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จำแนกตาม จังหวัดที่ตั้ง ประเภทผู้ใช้-เข้าชม ³⁴ เพศ อายุ	กรมศิลปากร	ยังไม่มีการจัดเก็บอายุผู้เข้าชม	
	พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น	พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นที่ดำเนินการ โดย องค์กรชุมชนหรือเอกชน จำแนกตาม เนื้อหาที่จัดแสดง การบริหารจัดการ ภาค และจังหวัด	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร	มีฐานข้อมูล	
		จำนวนผู้ใช้บริการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ที่ดำเนินการโดยองค์กรชุมชนหรือ เอกชน จำแนกตามเพศ อายุ	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร	ไม่มีการจัดเก็บจริงจึงเนื่องจาก ขาดคนดูแลงานทะเบียน บางแห่ง มีผู้ใช้บริการน้อยมาก จัดเก็บได้ ประมาณ 20%	
	โบราณสถาน/แหล่ง	จำนวนโบราณสถาน อุทยาน	กรมศิลปากร		

³⁴ ได้แก่ ชาวต่างประเทศ ชาวไทย พระภิกษุสามเณร นักเรียนนักศึกษา แยกทางราชการ

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
	โบราณคดี/อุทยาน ประวัติศาสตร์	ประวัติศาสตร์ จำแนกตามจังหวัด			
		จำนวนผู้ใช้บริการโบราณสถาน/ อุทยานประวัติศาสตร์ทั้งส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค จำแนกตามเพศ อายุ	กรมศิลปากร	ยังไม่มีการจัดเก็บอายุผู้เข้าชม	
		แหล่งโบราณคดีที่ได้รับความนิยม จำแนกตามจังหวัด	กรมศิลปากร		
	สถานที่จัดแสดงงานทาง ศิลปะ วัฒนธรรม	จำนวนสถานที่จัดแสดงงานทางศิลปะ วัฒนธรรม <u>จำแนกตามประเภท</u> ³⁵ จังหวัด	กรมศิลปากร / สวธ. / หอภาพยนตร์แห่งชาติ/ อปท./สถาบันการศึกษา/ เอกชน	ยังไม่มีกรรรวบรวมสถิติภาพรวม ควรหาหน่วยงานหลักประสาน รวบรวมสถิติ - สวธ.ดูแลหออัครศิลป์ ปัจจุบัน ไม่ได้ดูแลหอวัฒนธรรม นิทัศน์(แต่มีข้อมูลเดิม) ปัจจุบัน หน่วยงานท้องถิ่นเป็นผู้ดูแล - กรมศิลปากรดูแลหอศิลป์ ภายใต้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ แต่มีหอศิลป์อื่นๆ ได้แก่ หอศิลป์ในมหาวิทยาลัย เช่น ม.ศิลปากร มศว. เป็นต้น บางแห่ง ใช้คำว่า หอศิลปกรรม มีหอศิลปวัฒนธรรม กทม. หอศิลป์ของเอกชน เช่น หอศิลป์พระนางเจ้าสิริกิติ์	

³⁵ ได้แก่ หออัครศิลป์ หอศิลป์ โรงละคร ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย หอภาพยนตร์

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
				<p>พระบรมราชินีนาถ กทม. หอศิลป์ร่วมสมัยอาร์เดล ฯลฯ (http://travel.kapook.com/view40151.html)</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรงละคร (โรงมหรสพ) มีหลายสังกัด ทั้งของรัฐ เอกชน มูลนิธิ ; - สังกัดกรมศิลปากรมีโรงละครแห่งชาติ มีกม.สุพรรณ และนครราชสีมา - ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย - โรงละครศาลาเฉลิมกรุง-มูลนิธิศาลาเฉลิมกรุง กทม. - โรงละครวังหน้า-สพศ. <p><u>เอกชน:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - โรงละครอักษรา <p>เมืองไทยรัชดาลัยเทียเตอร์ สยามนิรมิต ภัทรทวีเทียเตอร์ โรงละครมรดกใหม่ โรงละครกรุงเทพ โรงละครกาดสวนแก้ว</p> <ul style="list-style-type: none"> - หอภาพยนตร์แห่งชาติ <p>หน่วยงานที่ดูแล คือ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) มี 1 แห่ง</p>	

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
		จำนวนผู้ใช้บริการสถานที่จัดแสดงงานทางศิลปะ วัฒนธรรม <u>จำแนกตามเพศ อายุ</u>	กรมศิลปากร / สวธ. / หอภาพยนตร์แห่งชาติ/อปท./สถาบันการศึกษา/เอกชน	ยังไม่มีข้อมูล ควรตกลงหาหน่วยงานประสานรวบรวมการจัดเก็บ ซึ่งควรเป็นหน่วยงานเดียวกับจำนวนสถานที่จัดแสดง	
		จำนวนการจัดแสดงนิทรรศการและผลงานด้านศิลปวัฒนธรรม ³⁶	กรมศิลปากร / สวธ. / หอภาพยนตร์แห่งชาติ/อปท./สถาบันการศึกษา/เอกชน	ยังไม่มีข้อมูล ควรตกลงหาหน่วยงานประสานรวบรวมการจัดเก็บ ซึ่งควรเป็นหน่วยงานเดียวกับจำนวนสถานที่จัดแสดง	
	หอจดหมายเหตุ ³⁷ / หอสมุด	จำนวนหอสมุดแห่งชาติ/หอจดหมายเหตุ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	กรมศิลปากร		
		จำนวนผู้ใช้บริการหอสมุดแห่งชาติ/หอจดหมายเหตุ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำแนกตามเพศ อายุ	กรมศิลปากร	ยังไม่มีการจัดเก็บอายุผู้ใช้บริการ	
	แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชน/ท้องถิ่น	จำนวนแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชน/ท้องถิ่น ภายใต้โครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน ³⁸	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (สวธ.)		

³⁶ ได้แก่ ทัศนศิลป์ ดุริยางคศิลป์ นาฏศิลป์ วรรณกรรม ศิลปการแสดง และ ศิลปประยุกต์

³⁷ จดหมายเหตุ (อังกฤษ: archive) หมายถึง บันทึก หรือรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาหนึ่งๆ โดยผู้บันทึกอาจเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลทั่วไปก็ได้ พจนานุกรมเสรีออนไลน์ <http://www.wiki.org>

³⁸ มี 6 องค์ประกอบหลักของโครงการ คือ 1)คลังสมอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) การส่งเสริมอาชีพด้านศิลปะและวัฒนธรรม 3) การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม 4) ลานวัฒนธรรม 5)พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน 6) สารสนเทศและห้องสมุดชุมชน

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
2.5 การสนับสนุนศิลปะ วัฒนธรรม	การสนับสนุนศิลปะ วัฒนธรรม	จำนวนเงินบูรณะซ่อมแซม แหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ วัฒนธรรม จำแนกตามหน่วยงาน และประเภท แหล่งเรียนรู้			
2.6 ความเสี่ยงทาง วัฒนธรรม	ลักษณะการอยู่อาศัยของ เด็ก	ร้อยละการกระจายตัวของเด็กอายุ 0 - 17 ปี ร้อยละของเด็กในครัวเรือน ที่มีอายุ 0 - 17 ปีที่ไม่ได้อยู่กับ พ่อและแม่ และร้อยละของเด็กที่ กำพร้า จำแนกตามภาค เพศ เขตที่ อยู่อาศัย อายุ การศึกษาของแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน	สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำรวจสถานการณ์เด็ก และสตรีในประเทศไทย (MICS))		OS สาขาสวัสดิการ สังคม
		ร้อยละของเด็กอายุ 0 - 59 เดือนที่ ปล่อยให้เด็กอายุต่ำกว่า 10 ปีดูแล หรือถูกปล่อยให้อยู่ตามลำพังในช่วง สัปดาห์ที่แล้ว จำแนกตาม ภาค เพศ เขตที่อยู่อาศัย อายุ การศึกษาของแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน	สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำรวจสถานการณ์เด็ก และสตรีในประเทศไทย (MICS))		OS สาขาหญิงและ ชาย
	สถานภาพทางครอบครัว	อัตราการหย่าร้าง จากการทะเบียน	กรมการปกครอง (สำนัก บริหารการทะเบียน)		OS สาขา ประชากรศาสตร์
		อัตราการจดทะเบียนสมรส จากการทะเบียน	กรมการปกครอง (สำนัก บริหารการทะเบียน)		OS สาขา ประชากรศาสตร์
	ครอบครัวอบอุ่น	สัดส่วนของครัวเรือนที่มี ความอบอุ่น	กรมการพัฒนาชุมชน	ข้อมูล จปฐ. มีเฉพาะครัวเรือน นอกเขตเทศบาล	

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
	การใช้เวลาว่างของประชากร	ลักษณะการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่สำคัญของประชากร อายุ 10 ปีขึ้นไป (เวลาเฉลี่ยต่อวัน) จำแนกตามกิจกรรม เพศ เขตการปกครอง และภาค	สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ. 2552)		
	การสมรสในเด็ก	จำนวนสตรีสมรสครั้งแรก จำแนกตามกลุ่มอายุแรกสมรส เขตการปกครอง ภาค	สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำรวจอนามัยการเจริญพันธุ์ และสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS))		OS สาขาหญิงและชาย
	มารดาอายุน้อย	จำนวนและร้อยละเด็กและเยาวชนที่มีบุตรก่อนวัยอันควร จำแนกตามภาค จังหวัด ระดับชั้น (ประถม/ม.ต้น/ม.ปลาย/อาชีว/อุดมศึกษา)	สป.พม. (สถิติตัวบ่งชี้สถานการณ์เด็กและเยาวชน :Child Watch ปี 2551-2552)	ไม่มีจำแนกตามเพศ	ข้อมูล Child watch มี 3 ด้าน คือ สภาวะด้านสังคม สภาวะด้านสุขภาพอนามัย และ สภาวะด้านการศึกษา http://www.childwatchthai.org/projects_country.php
	พฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชน	ร้อยละเด็กดื่มเหล้า (ครั้งคราวถึงประจำ) จำแนกตามตามภาค จังหวัด ระดับชั้น (ม.ต้น/ม.ปลาย/อาชีว/อุดมศึกษา)	สป.พม. (สถิติตัวบ่งชี้สถานการณ์เด็กและเยาวชน :Child Watch ปี 2551-2552)	ไม่มีจำแนกตามเพศ	
		ร้อยละเด็กสูบบุหรี่ (ครั้งคราวถึงประจำ) จำแนกตามตามภาค จังหวัด ระดับชั้น (ม.ต้น/ม.ปลาย/อาชีว/อุดมศึกษา)	สป.พม. (สถิติตัวบ่งชี้สถานการณ์เด็กและเยาวชน :Child Watch ปี 2551-2552)		

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
		จำนวนเด็กขอรับการบำบัดยาเสพติด ต่อประชากรแสนคน	สป.พม. (สถิติตัวบ่งชี้สถานการณ์ เด็กและเยาวชน :Child Watch)	ไม่มีจำแนกตามเพศ	
		ร้อยละเด็กที่เล่นเกมออนไลน์ เกม คอมพิวเตอร์ และเกมอื่นๆ จำแนก ตามภาค จังหวัด ระดับชั้น (ประถม/ ม.ต้น/ม.ปลาย/อาชีวฯ/อุดมศึกษา)	สป.พม. (สถิติตัวบ่งชี้สถานการณ์ เด็กและเยาวชน :Child Watch ปี 2551-2552)	ไม่มีจำแนกตามเพศ	
		เวลาที่ใช้เล่นเกมออนไลน์ เกม คอมพิวเตอร์ และเกมอื่นๆ ต่อวัน (นาทีก) จำแนกตามภาค จังหวัด ระดับชั้น (ประถม/ม.ต้น/ม.ปลาย/ อาชีวฯ/อุดมศึกษา)	สป.พม. (สถิติตัวบ่งชี้สถานการณ์ เด็กและเยาวชน :Child Watch ปี 2551-2552)	ไม่มีจำแนกตามเพศ	
		- ร้อยละเด็กที่ดูเว็บไซต์ (ครั้งคราวถึง ประจำ) จำแนกตามภาค จังหวัด ระดับชั้น (ประถม/ม.ต้น/ม.ปลาย/ อาชีวฯ/อุดมศึกษา)	สป.พม. (สถิติตัวบ่งชี้สถานการณ์ เด็กและเยาวชน :Child Watch ปี 2551-2552)	ไม่มีจำแนกตามเพศ	
		- ร้อยละเด็กที่ยอมรับว่าเคยมี เพศสัมพันธ์ จำแนกตามภาค จังหวัด ระดับชั้น(ม.ต้น/ม.ปลาย/อาชีวฯ/อุดมฯ)	สป.พม. (สถิติตัวบ่งชี้สถานการณ์ เด็กและเยาวชน :Child Watch)	ไม่มีจำแนกตามเพศ	
		- ร้อยละเด็กที่พนันบอล จำแนกตาม ภาค จังหวัด ระดับชั้น(ประถม/ม.ต้น/ ม.ปลาย/อาชีวฯ/อุดมฯ)	สป.พม. (สถิติตัวบ่งชี้สถานการณ์ เด็กและเยาวชน :Child Watch)	ไม่มีจำแนกตามเพศ	

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
	พฤติกรรมเชิงบวกของเด็กและเยาวชน	จำนวนและร้อยละของเด็กวัยรุ่น อายุ 13-24 ปี จำแนกตามประเภทกิจกรรม (ทำงานบ้าน อ่านหนังสือเป็นประจำ ร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความรู้)	สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำรวจสถานะทางสังคมและวัฒนธรรม)	จัดทำทุก 3 ปี ล่าสุดปี 2554	
		ร้อยละของวัยรุ่นอายุ 13-24 ปี ที่รับไม่ได้กับพฤติกรรมทางสังคม จำแนกตามประเภท (การแสดงออกทางเพศอย่างเปิดเผย การใส่สายเดี่ยว หญิงชายมีเพศสัมพันธ์ก่อนอายุ 15 ปี การอยู่ก่อนแต่ง)			
		จำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไป จำแนกตามความถี่และประเภทคุณธรรม-จริยธรรม ³⁹			
	เด็กไทยจิตอาสา	ร้อยละเด็กที่เคยเป็นอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ จำแนกตามภาค จังหวัด ระดับชั้น(ประถม/ม.ต้น/ม.ปลาย/อาชีวะ/อุดมฯ)	สป.พม. (สถิติตัวบ่งชี้สถานการณ์เด็กและเยาวชน :Child Watch ปี 2551-2552)		
	การใช้เวลากับสื่อ	จำนวนชั่วโมงเฉลี่ยเด็กวัยมัธยมฯ ใช้กับการโทรศัพท์ เล่นอินเทอร์เน็ต ดูโทรทัศน์	สป.พม. (สถิติตัวบ่งชี้สถานการณ์เด็กและเยาวชน :Child Watch ปี 2551-2552)		

³⁹ ประเภทคุณธรรม-จริยธรรม ได้แก่ 1) ให้ความช่วยเหลือคนที่ต้องการความช่วยเหลือโดยไม่ใช่ว่าติ 2) ตอบแทนผู้มีพระคุณหรือช่วยเหลือเรา 3) ยอมรับผิดและขอโทษในความผิดที่ทำหรือมีส่วนรับผิดชอบ 4) ให้โอกาสผู้อื่นก่อนตัวตนเอง 5) ยกโทษและให้อภัยอย่างจริงใจต่อผู้ที่สำนึกผิด 6) แขงคิว 7) ทิ้งขยะในที่สาธารณะ 8) ฝ่าฝืนความรู้เพิ่มเติม 9) ใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย เช่น ของใช้ เสื้อผ้า อาหารแพงๆ ฯลฯ และ 10) เก็บออมเงิน

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ*	หมายเหตุ
2.7 การเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม	เครือข่ายเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม	จำนวนเครือข่ายเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม จำแนกตามประเภทเครือข่าย จังหวัด	สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม สป.วธ.		
		จำนวนศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม รวมทุกจังหวัดทั่วประเทศ	สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม สป.วธ.		
		จำนวนการรับแจ้งจากเครือข่ายเฝ้าระวัง จำแนกตามประเด็นทางวัฒนธรรม	สำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม สป.วธ.	มีการรวบรวมข้อมูลจากสายด่วน 1765 โครงการสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ จัดเก็บมาแล้ว 3 ปี	

บทที่ 4

สถานการณ์และแนวทางการพัฒนาสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

บทนี้นำเสนอสถิติเฉพาะส่วนที่ควรพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยนำเสนอสถานการณ์ปัจจุบันของสถิติดังกล่าว แนวทางการพัฒนา และแผนปฏิบัติการพัฒนาสถิติสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พ.ศ. 2555-2558

ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาสถิติทางการจำเป็นต้องทราบถึงสถานการณ์ของสถิติทางการในปัจจุบัน ซึ่งพิจารณาโดยสังเขปได้สองด้าน คือ ด้านการผลิตสถิติทางการ และด้านความพร้อมของหน่วยสถิติ

ด้านการผลิตสถิติทางการ จะพิจารณาถึงสถานการณ์และแนวทางการพัฒนาสถิติทางการเพื่อให้มีสถิติทางการที่ครบถ้วน ถูกต้อง และเผยแพร่อย่างสม่ำเสมอ

- การบริหารจัดการ - รายการสถิติที่ยังไม่มีผู้รับผิดชอบจัดทำ หรือ เรื่องเดียวกันที่มีผู้รับผิดชอบจัดทำมากกว่า 1 หน่วยงาน เป็นต้น

- การผลิต/จัดทำสถิติ - รายการสถิติยังไม่ครอบคลุม ไม่ถูกต้องแม่นยำ จำเป็นต้องพัฒนาวิธีการจัดทำให้ถูกต้องตามมาตรฐานสากล หรือรายการสถิติยังไม่ได้จำแนกมิติต่างๆ ที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ประโยชน์ เช่น จำแนกเพศ จำแนกกลุ่มอายุ หรือรายการสถิติยังไม่ได้นำเสนอในระดับที่จำเป็นต่อการใช้ประโยชน์ เช่น นำเสนอระดับจังหวัด หรือรายการสถิติยังไม่ได้มีการประมวลผลอย่างสม่ำเสมอ ยังขาดช่องทางการเผยแพร่ หรือเผยแพร่ไม่สม่ำเสมอ ล้าช้า เป็นต้น

ด้านความพร้อมของหน่วยสถิติ หน่วยสถิติ หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบสถิติทางการของหน่วยงาน โดยอาจเป็นหน่วยที่ผลิตข้อมูลสถิติเองหรือรวบรวมข้อมูลจากภายในหน่วยงานหรือนำข้อมูลของหน่วยงานอื่นมาประมวลเป็นสถิติ สถานการณ์และแนวทางการพัฒนาหน่วยสถิติสามารถพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

- บุคลากร เช่น การมีจำนวนบุคลากรจำกัด บุคลากรมีความรู้ความเชี่ยวชาญไม่เพียงพอ เป็นต้น

- เครื่องมือในการผลิต/จัดทำสถิติหรือการเผยแพร่ เช่น ซอฟต์แวร์ในการประมวลผลคอมพิวเตอร์ ระบบต่างๆ เป็นต้น

- ทรัพยากรสนับสนุน เช่น งบประมาณ นโยบาย การอบรม การจัดจ้างหน่วยงานภายนอก เป็นต้น

4.1 สถานการณ์และแนวทางการพัฒนาการผลิตสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

กระทรวงวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานแกนหลักของสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ที่ผลิตสถิติจากการทะเบียน โดยมีสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) เป็นหน่วยงานที่ผลิตสถิติที่เกี่ยวข้องจากการสำรวจ ผลการประชุมคณะอนุกรรมการสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พบว่ารายการสถิติทางการที่ยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำ หรือรายการสถิติเดียวกันที่มีผู้รับผิดชอบมากกว่า 1 หน่วยงาน หรือรายการสถิติที่ยังไม่จำแนกมิติต่างๆ จำเป็นต้องมีการพัฒนาสถิติให้มีความสมบูรณ์ รวมทั้งทำความเข้าใจตกลงร่วมหน่วยงานรับผิดชอบ สรุปได้ดังนี้

การบริหารจัดการ

- รายการสถิติที่ยังไม่มีการจัดเก็บแต่มีแผนจัดเก็บ จำนวน 4 รายการ ได้แก่
  - 1) จำนวนพระสงฆ์ที่เดินทางไปประกอบศาสนกิจ ณ สังฆมณฑลสถาน 4 ตำบล จำแนกตาม จังหวัด ภาค รายปี
  - 2) จำนวนพุทธบริษัทที่เข้าร่วมโครงการเดินทางไปประกอบศาสนกิจ ณ สังฆมณฑลสถาน 4 ตำบล จำแนกตาม เพศ อายุ
  - 3) จำนวนผู้ไปแสวงบุญที่เมกกะจำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ จังหวัด ภาค
  - 4) จำนวนผู้ประกอบการฮัจย์ที่ทำสัญญาเงินยืมกองทุนสำหรับผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ จำแนกตามจังหวัด
- รายการสถิติที่มีหลายหน่วยงานดำเนินการ แต่รวบรวมข้อมูลได้เพียงบางหน่วยงาน หรือไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบรวบรวมสถิติภาพรวม ต้องร่วมกันพิจารณาหน่วยงานเจ้าภาพหลัก จำนวน 19 รายการ ดังนี้
  - 1) จำนวนบุคลากรด้านมรดกทางศิลปะ วัฒนธรรม จำแนกตามเพศ อายุ จังหวัด การศึกษา ด้าน (มีเฉพาะกรมศิลปากร)
  - 2) จำนวนผู้สอนศิลปะ วัฒนธรรมจำแนกตามสาขา สถาบัน (สพศ.รับเป็นเจ้าภาพหลักรวบรวมข้อมูลภาพรวมจากหน่วยงานอื่นๆ)
  - 3) จำนวนเครือข่ายด้านศิลปะ วัฒนธรรม (องค์กร และบุคคล) จำแนกตามสาขา จังหวัด (สถาบันพัฒนาการมีส่วนร่วมฯรับเป็นเจ้าภาพหลักรวบรวมข้อมูลภาพรวมจากหน่วยงานอื่นๆ แต่ต้องหานิยามร่วมกัน)
  - 4) จำนวนรายการวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ที่ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม (มีเฉพาะกรมประชาสัมพันธ์)
  - 5) จำนวนเรื่องที่ให้บริการสื่อวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ ทางด้าน ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม (มีเฉพาะกรมประชาสัมพันธ์)
  - 6) จำนวนเทวสถานโบสถ์พราหมณ์ จำแนกตามนิกาย จังหวัด
  - 7) จำนวนวัดซิกข์
  - 8) จำนวนศูนย์อบรมทางศาสนาคริสต์
  - 9) จำนวนผู้เรียน/ผู้อบรมทางศาสนาคริสต์

- 10) จำนวนผู้บริจาคเพื่อศาสนา จำแนกตามศาสนา ประเภท เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และจังหวัด
- 11) จำนวนเงินบริจาคเพื่อศาสนา จำแนกตามประเภท เพศ อายุ การศึกษา และ จังหวัด
- 12) จำนวนผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน จำแนกตามเพศ สาขา จังหวัด
- 13) จำนวนนักเขียน/นักประพันธ์ จำแนกตามเพศ สาขา จังหวัด อำเภอ ประเภท รางวัล
- 14) จำนวนงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จำแนกตามหัวเรื่อง ประเภท ภาค จังหวัด
- 15) จำนวนสถานประกอบการ ภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530
- 16) จำนวนผู้ประกอบการได้รับการส่งเสริมยกย่องและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (กิจการ)
- 17) จำนวนสถานที่จัดแสดงงานทางศิลปะ วัฒนธรรม จำแนกตามประเภท จังหวัด
- 18) จำนวนผู้ใช้บริการสถานที่จัดแสดงงานทางศิลปะ วัฒนธรรม จำแนกตามเพศ อายุ
- 19) จำนวนการจัดแสดงนิทรรศการและผลงานด้านศิลปวัฒนธรรม

การผลิต/การจัดทำสถิติ รายการสถิติที่มีการจัดเก็บแต่ต้องการการจำแนกมิติเพิ่มเติม เช่น อายุ เพศ จังหวัด ภาค ที่จำเป็นต่อการใช้ประโยชน์ จำนวน 13 รายการ ดังนี้

- 1) จำนวนพระภิกษุ สามเณร จำแนกตามประเภท ตามนิกาย วุฒิการศึกษาและกลุ่มอายุ จังหวัด ภาค
- 2) จำนวนพระธรรมทูตทั่วไป/ เฉพาะกิจ/ บนพื้นที่สูง/ ที่ไปต่างประเทศ/ ชาวต่างประเทศ จำแนกตามวุฒิการศึกษา จังหวัด ภาค
- 3) จำนวนพระนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา จำแนกตามวุฒิการศึกษา จังหวัด ภาค
- 4) จำนวนพระนักเทศน์ จำแนกตามประเภท (พระนักเทศน์แม่แบบ และพระนักเทศน์ประจำจังหวัด) วุฒิการศึกษา
- 5) จำนวนบุคลากรด้านเผยแผ่ศาสนาคริสต์ จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ และวุฒิการศึกษา
- 6) จำนวนบุคลากรด้านเผยแผ่ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ และวุฒิการศึกษา
- 7) จำนวนบุคลากรด้านเผยแผ่ศาสนาซิกข์ จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ และวุฒิการศึกษา

- 8) จำนวนเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย เครื่องดนตรีไทย-พื้นบ้าน จำแนกตามชนิด ภาค จังหวัด (ยังไม่มีหมวดเครื่องดนตรีไทย-พื้นบ้าน ยังไม่ได้จัดทำในลักษณะสถิติเชิงปริมาณ)
- 9) จำนวนประเภทสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จำแนกตามหมวดหมู่ประเภทสินค้า (มีข้อมูลภาพรวมยังไม่ได้จำแนกว่าเป็นสินค้าศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์)
- 10) จำนวนผู้ใช้-เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จำแนกตามจังหวัดที่ตั้ง ประเภทผู้ใช้-ผู้ชม เพศ อายุ
- 11) จำนวนผู้ใช้บริการโบราณสถาน/อุทยานประวัติศาสตร์ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำแนกตามเพศ อายุ
- 12) จำนวนผู้ใช้บริการหอสมุดแห่งชาติ/หอจดหมายเหตุ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำแนกตามเพศ อายุ
- 13) จำนวนผู้ใช้บริการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นที่ดำเนินการโดยองค์กรชุมชนหรือเอกชน จำแนกตามเพศ อายุ (ไม่มีการจัดเก็บจริงเนื่องจากขาดคนดูแลงานทะเบียน บางแห่งมีผู้ใช้บริการน้อยมาก จัดเก็บได้ประมาณ 20%)

(ดูรายละเอียดตารางที่ 4.1 นำเสนอสถานการณ์ และแนวทางการพัฒนาสถิติ รวมทั้งหน่วยงานรับผิดชอบ)

ตารางที่ 4.1 แสดงสถานการณ์ และแนวทางการพัฒนาสถิติทางการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม (เฉพาะส่วนที่ควรพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งหน่วยงานรับผิดชอบ)

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ	แนวทางการพัฒนา
1. ศาสนา					
1.1 บุคลากรทางศาสนา	นักบวชในศาสนาพุทธ	จำนวนพระภิกษุ สามเณร จำแนกตามประเภท ตาม นิกาย <u>วุฒิการศึกษาและกลุ่ม อายุ จังหวัด ภาค</u>	สำนักงาน พระพุทธศาสนา แห่งชาติ (พศ.)	ยังไม่มีการจัดเก็บจำแนกวุฒิ การศึกษา กลุ่มอายุ จังหวัด ภาค	พิจารณาจำแนกเพิ่มเติม
		จำนวนพระธรรมทูตทั่วไป/ เฉพาะกิจ/ บนพื้นที่สูง/ ที่ไป ต่างประเทศ/ ชาวต่างประเทศ <u>จำแนกตามวุฒิการศึกษา จังหวัด ภาค</u>	สำนักงาน พระพุทธศาสนา แห่งชาติ (พศ.)	ยังไม่มีการจัดเก็บจำแนกวุฒิ การศึกษา กลุ่มอายุ จังหวัด ภาค	พิจารณาจำแนกเพิ่มเติม
	ผู้สอนศาสนาพุทธ(สำนักงาน พระพุทธฯ)	จำนวนพระนักเผยแผ่ พระพุทธศาสนา <u>จำแนกตาม วุฒิการศึกษา จังหวัด ภาค</u>	สำนักงาน พระพุทธศาสนา แห่งชาติ (พศ.)	ยังไม่มีการจัดเก็บจำแนกตามวุฒิ การศึกษา จังหวัด ภาค	พิจารณาจำแนกเพิ่มเติม
		จำนวนพระนักเทศน์ จำแนก ตามประเภท (พระนักเทศน์	สำนักงาน พระพุทธศาสนา	ยังไม่มีการจัดเก็บจำแนกตามวุฒิ การศึกษา	พิจารณาจำแนกเพิ่มเติม

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ	แนวทางการพัฒนา
		แม่แบบ และพระนักเทศน์ ประจำจังหวัด) ⁴⁰ วุฒิ การศึกษา	แห่งชาติ (พศ.)		
	บุคลากรทางศาสนาอื่นๆ	จำนวนบุคลากรด้านเผยแผ่ ศาสนาคริสต์ <u>จำแนกตาม</u> <u>กลุ่มอายุ เพศ และวุฒิ</u> <u>การศึกษา</u>	กรมการศาสนา	มีการจัดเก็บชื่อ-นามสกุล สัญชาติ ที่อยู่ วันหมดอายุ การต่อวีซ่า ยังไม่มีการจัดเก็บจำแนกตามวุฒิ การศึกษา กลุ่มอายุ เพศ	- สำนักงานสถิติแห่งชาติ สามารถ จำแนกกลุ่มอายุได้ จากข้อมูลการ สำรวจภาวะการทำงานของประชากร และข้อมูลการสำรวจผู้สูงอายุ - พิจารณาจำแนกมิติอื่นเพิ่มเติม
		จำนวนบุคลากรด้านเผยแผ่ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู <u>จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ</u> <u>และวุฒิการศึกษา</u>			
		จำนวนบุคลากรด้านเผยแผ่ ศาสนาซิกข์ <u>จำแนกตามกลุ่ม</u> <u>อายุ เพศ และวุฒิการศึกษา</u>			
	ศาสนสถานพราหมณ์-ฮินดู	จำนวนเทวสถานโบสถ์ พราหมณ์ จำแนกตามนิกาย จังหวัด	ไม่มีหน่วยงาน รับผิดชอบ	ยังไม่มีข้อมูล	พิจารณาหน่วยงานรับผิดชอบ
	ศาสนสถานซิกข์	จำนวนวัดซิกข์	ไม่มีหน่วยงาน รับผิดชอบ	ยังไม่มีข้อมูล	พิจารณาหน่วยงานรับผิดชอบ
1.3 การเรียนรู้และอบรม	การเรียนรู้และอบรมทาง	จำนวนศูนย์อบรมทางศาสนา	ไม่มีหน่วยงาน	ยังไม่มีข้อมูล	ต้องรวบรวมข้อมูลจากเครือข่าย

⁴⁰ พระนักเทศน์แม่แบบ หมายถึง พระนักเทศน์ที่ผ่านการอบรมจากคณะกรรมการฝึกอบรมพระนักเทศน์ที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้ง เพื่อไปจัดอบรมพระนักเทศน์ประจำจังหวัด มีสองประเภทคือพระนักเทศน์แม่แบบ และพระนักเทศน์ประจำจังหวัด http://www.br.ac.th/elearning/social/jitraporn/Buddhism%20%20M6/Unit9_1.html

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ	แนวทางการพัฒนา
ทางศาสนา	ศาสนาคริสต์	คริสต์	รับผิดชอบ		องค์กรทางศาสนาคริสต์ที่กรรมการ ศาสนารับรองมี 5 องค์กร คือ 1) สภาประมุขแห่งบาทหลวง โรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย 2) สภาคริสตจักรในประเทศไทย 3) สหกิจคริสเตียนแห่งประเทศไทย 4) สหคริสตจักรแบปติสต์ในประเทศไทย 5) มุลนิธิคริสตจักรเซเวนเดย์ แอ๊ดเวน ติสแห่งประเทศไทย
		จำนวนผู้เรียน/ผู้อบรมทาง ศาสนาคริสต์	ไม่มีหน่วยงาน รับผิดชอบ	ยังไม่มีข้อมูล	ต้องรวบรวมข้อมูลจากเครือข่าย องค์กรทางศาสนาคริสต์ที่กรรมการ ศาสนารับรองมี 5 องค์กร คือ 6) สภาประมุขแห่งบาทหลวง โรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย 7) สภาคริสตจักรในประเทศไทย 8) สหกิจคริสเตียนแห่งประเทศไทย 9) สหคริสตจักรแบปติสต์ในประเทศไทย 10) มุลนิธิคริสตจักรเซเวนเดย์ แอ๊ด เวนติสแห่งประเทศไทย

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ	แนวทางการพัฒนา
1.4 การปฏิบัติศาสนกิจ	การจาริกแสวงบุญ ⁴¹	จำนวนพระสงฆ์ที่เดินทางไปประกอบศาสนกิจ ณ สังฆนียสถาน 4 ตำบล จำแนกตาม จังหวัด ภาค รายปี	กรมการศาสนา (กองทุนเผยแผ่พระพุทธศาสนา 80 ปี)	มีแผนดำเนินการจัดเก็บสถิติ ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูล	
		จำนวนพุทธบริษัทที่เข้าร่วมโครงการเดินทางไปประกอบศาสนกิจ ณ สังฆนียสถาน 4 ตำบล จำแนกตาม เพศ อายุ	กรมการศาสนา (กองทุนเผยแผ่พระพุทธศาสนา 80 ปี)	มีแผนดำเนินการจัดเก็บสถิติ ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูล	
		จำนวนผู้ไปแสวงบุญที่เมกกะ จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ จังหวัด ภาค	กรมการศาสนา	ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูล มีคณะกรรมการส่งเสริมกิจการฮัจญ์แห่งประเทศไทย มี รมต.วธ. เป็นประธาน	
		จำนวนผู้ประกอบการฮัจญ์ที่ทำสัญญาเงินยืมกองทุนสำหรับผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ จำแนกตามจังหวัด	กรมการศาสนา	ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูล กรมการศาสนา มีแผนดำเนินการจัดเก็บสถิติ	

⁴¹ “การจาริกแสวงบุญ” คือ การเดินทางหรือการแสวงหาสิ่งที่มีความสำคัญทางจิตวิญญาณต่อจิตใจ บางครั้งก็จะเป็นการเดินทางไปยังศาสนสถานที่มีความสำคัญต่อความเชื่อหรือความศรัทธาของผู้คนนั้น สมาชิกของศาสนาหลักของโลกมักจะร่วมในการเดินทางไปแสวงบุญ ผู้ที่เดินทางไปทำการจาริกแสวงบุญเรียกว่านักแสวงบุญ (<http://th.wikipedia.org/การจาริกแสวงบุญ>)

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ	แนวทางการพัฒนา
1.5 การสนับสนุนศาสนา	การสนับสนุนศาสนาโดยประชาชน	จำนวนผู้บริจาคเพื่อศาสนา จำแนกตามศาสนา ประเภท ⁴² เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และ จังหวัด	ไม่มีหน่วยงาน รับผิดชอบ	ยังไม่มีข้อมูล	ควรเพิ่มข้อถามในการสำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรมของ สสช.
		จำนวนเงินบริจาคเพื่อศาสนา จำแนกตามประเภท เพศ อายุ การศึกษา และจังหวัด	ไม่มีหน่วยงาน รับผิดชอบ	ยังไม่มีข้อมูล	ควรเพิ่มข้อถามในการสำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรมของ สสช.
2. ศิลปะ วัฒนธรรม					
2.1 บุคคล / องค์กร ทาง ศิลปะ วัฒนธรรม					
2.1.1 บุคคลทาง ศิลปะ วัฒนธรรม	บุคลากรด้านมรดกทาง ศิลปะ วัฒนธรรม	จำนวนบุคลากรด้านมรดก ทางศิลปะ วัฒนธรรม จำแนก ตามเพศ อายุ จังหวัด การศึกษา ด้าน ⁴³	กรมศิลปากร	มีข้อมูลจำนวนรวม การจำแนก รายละเอียดต้องจำแนกจากการ จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลรายบุคคล มีเฉพาะข้อมูลกรมศิลปากร	พิจารณาหน่วยงานรับผิดชอบ รวบรวมข้อมูลของหน่วยงานอื่นๆ เพิ่มเติม
	ผู้สอนศิลปะ วัฒนธรรม	จำนวนผู้สอนศิลปะ วัฒนธรรมจำแนกตามสาขา สถาบัน	สถาบันบัณฑิตพัฒน ศิลป์(สพศ.)	สพศ.รับเป็นเจ้าภาพรวบรวม ข้อมูลครู-อาจารย์ที่สอนในสถาบัน อื่นด้วย เพื่อให้เป็นข้อมูลภาพรวม เช่น สถาบันราชภัฏ การศึกษาชั้น	

⁴² ยกตัวอย่างเช่น เพื่อสะเดาะเคราะห์ การศึกษาของสงฆ์ คำสาธรรณูปโภค เป็นต้น

⁴³ ด้านภาษา หนังสือ วรรณกรรม ด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์ ด้านจารีตประเพณี ภูมิปัญญาพื้นบ้าน

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ	แนวทางการพัฒนา
				พื้นฐาน ฯลฯ	
	ผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านและ ช่างฝีมือพื้นบ้าน	จำนวนผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน จำแนก ตามเพศ สาขา จังหวัด	กรมส่งเสริม วัฒนธรรม(สวธ.) / สนง.เลขาธิการสภา การศึกษา	<p>- สวธ.เคยมีโครงการภูมิปัญญา ท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน แต่ ไม่ได้ดำเนินการนานมาแล้ว มีข้อมูลบางส่วน คือ ผู้มีผลงาน ดีเด่นด้านวัฒนธรรม เป็นสาขาที่ เพิ่มจากศิลปินแห่งชาติ คือ การบริหารจัดการ</p> <p>- สวธ.จัดตั้งคลังสมองภูมิปัญญา ท้องถิ่น โครงการวัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนดำเนินการตั้งแต่ปี 2549 แต่ยังไม่ชัดเจนว่า มีการจัดเก็บข้อมูลผู้มีภูมิปัญญา ในท้องถิ่นหรือไม่</p> <p>- สนง. เลขาธิการสภาการศึกษา มีการจัดเก็บข้อมูลการยกย่องครูผู้ มีภูมิปัญญาไทย ตั้งแต่ปี 2542 ต่อเนื่องมีสมาคมครูภูมิปัญญาไทย 9 สาขา⁴⁴ จำแนกตามภาค</p>	ควรมีการตกลงหน่วยงานหลัก รวบรวมข้อมูลภาพรวม

⁴⁴ ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม หัตถกรรม การแพทย์แผนไทย การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ กองทุนและธุรกิจชุมชน ศิลปกรรม ภาษาและวรรณกรรม ปรัชญา ศาสนาและประเพณี และด้านโภชนาการ

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ	แนวทางการพัฒนา
	นักเขียน/นักประพันธ์	จำนวนนักเขียน/นักประพันธ์ จำแนกตามเพศ สาขา จังหวัด อำเภอ ประเภท รางวัล	กรมศิลปากร / สวธ./ มธ.	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากรมีข้อมูลประวัติักวี ผู้ทรงคุณวุฒิภาษาไทย นักเขียนไทย - สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวบรวมข้อมูลปี 2522-2555 แต่ทุก สาขาต้องจำแนกเฉพาะนักเขียน/ นักประพันธ์	ควรตกลงหาหน่วยงานหลักรวบรวม ข้อมูล
2.1.2 องค์การทาง ศิลปะ วัฒนธรรม	เครือข่ายทางศิลปะ วัฒนธรรม	จำนวนเครือข่ายด้านศิลปะ วัฒนธรรม (องค์กร และ บุคคล) <u>จำแนกตามสาขา</u> <u>จังหวัด</u>	สถาบันพัฒนาการมี ส่วนร่วมฯ สป.วธ.	มีหลายหน่วยงานจัดทำ บาง เครือข่ายมีความซ้ำซ้อนกัน <ul style="list-style-type: none"> - สป.วธ. รับเป็นผู้ประสาน รวบรวมจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สพศ.สวธ. เพราะมี MOU เก็บ ข้อมูลภาพรวมเครือข่ายที่ชัดเจน เพราะเครือข่ายมีจำนวนมาก ซ้ำซ้อน หลายระดับ มีปัญหาเรื่อง คำนิยามเครือข่าย <ul style="list-style-type: none"> - ส่วนสถาบันพัฒนาการมีส่วนร่วมฯ สป.วธ. มีเครือข่ายวัฒนธรรมจังหวัด คือ เครือข่ายชุมชน ศก.พอเพียง เครือข่ายวิทย์ชุมชน มีแบบทั้งองค์กร และบุคคล - ขณะนี้ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด อยู่ 	จัดประชุมหน่วยงานผู้เกี่ยวข้อง หน่วยงานส่วนภูมิภาค ท้องถิ่น หา ข้อสรุปนิยาม ลดปัญหาความซ้ำซ้อน

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ	แนวทางการพัฒนา
				ในการกำกับดูแลของสถาบันราชภัฏในจังหวัด - สภาวัฒนธรรมกรุงเทพฯ และ สภาวัฒนธรรมจังหวัดเป็นองค์กร ภาคประชาชน มีขยายไปถึงอำเภอ ตำบล กทม.(เขตและแขวง)	
2.2 สิ่งประดิษฐ์ทางศิลปวัฒนธรรม	งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ด้านศิลปะ วัฒนธรรม	จำนวนงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จำแนกตามหัวเรื่อง ประเภท ภาค จังหวัด	สบศ./ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร/ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)	- มีหลายหน่วยงานผลิตผลงานวิจัย - งานวิจัยทางวัฒนธรรมมีจำแนกตามภาค มีสองประเภท ประเภทกลุ่มทั่วไป และกลุ่มให้ทุนเฉพาะ - งานสร้างสรรค์เป็นงานที่ศิลปินทำขึ้นมาแล้วไปจดลิขสิทธิ์	ควรตกลงหาหน่วยงานหลักรวบรวมสถิติ
	สื่อโสตทัศน	จำนวนรายการวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ที่ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	กรมประชาสัมพันธ์	ปัจจุบันมีเฉพาะข้อมูลของกรมประชาสัมพันธ์ กสทช. ยังไม่มีข้อมูลภาพรวม	ประสานงานกสทช. หรือการจัดเก็บข้อมูล
		จำนวนเรื่องที่ให้บริการสื่อวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ทางด้าน ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	กรมประชาสัมพันธ์	ปัจจุบันมีเฉพาะข้อมูลของกรมประชาสัมพันธ์ กสทช. ยังไม่มีข้อมูลภาพรวม	ประสานงานกสทช. หรือการจัดเก็บข้อมูล
	เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย เครื่องดนตรี ไทย-พื้นบ้าน	จำนวนเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย เครื่องดนตรี ไทย-พื้นบ้าน จำแนกตามชนิด	สป.วธ. (ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม)	ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรมให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดส่งข้อมูลเข้าระบบ มีข้อมูลรายวัน	ประสานการจัดเก็บเพิ่มเติม

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ	แนวทางการพัฒนา
		ภาค จังหวัด		รายเดือนและรายปี มีการจัดทำเป็นหมวดหมู่ แต่ยังไม่ มีหมวดเครื่องดนตรีไทย-พื้นบ้าน ยังไม่ได้จัดทำในลักษณะสถิติเชิง ปริมาณ มีเฉพาะการจำแนกเป็น ภาพรวมการอนุมัติและไม่อนุมัติ	
2.3 สินค้าและบริการเชิง ศิลปะ วัฒนธรรม	สถานประกอบการ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ภายใต้ พ.ร.บ. ควบคุมฯ	จำนวนสถานประกอบการ ภายใต้ พ.ร.บ. ควบคุมกิจการ เทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 ⁴⁵	สวธ./ สถาบัน พัฒนาการมีส่วน ร่วม สป.วธ.	- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเป็น ผู้ออกใบอนุญาตจดทะเบียน ในต่างจังหวัดส่งสถาบัน พัฒนาการมีส่วนร่วม สป.วธ. มี ข้อมูลแต่อาจไม่ทันสมัย เพราะ รายงานไม่ต่อเนื่อง - สวธ.เก็บข้อมูลสถานประกอบการ ใน กทม.	ควรตกลงหาหน่วยงานประสานข้อมูล ภาพรวม
		จำนวนผู้ประกอบการได้รับ การส่งเสริมยกย่องและ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (กิจการ)		ยังไม่หน่วยงานใดรับผิดชอบ รวบรวมข้อมูล	ควรตกลงหาหน่วยงานประสานข้อมูล ภาพรวม
	การเพิ่มมูลค่าศิลปะ วัฒนธรรม สร้างสรรค์เชิง	จำนวนประเภทสินค้าหนึ่ง ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ด้าน	กรมการพัฒนา ชุมชน (พช.)	มีข้อมูลภาพรวมยังไม่ได้จำแนก ว่าเป็นสินค้าศิลปวัฒนธรรมเชิง	กระทรวงวัฒนธรรมกำหนดนิยาม สินค้าศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์

⁴⁵ คณะรัฐมนตรีมีมติให้สวธ. โอนภารกิจตามพ.ร.บ. ควบคุมกิจการเทป และวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 ในการควบคุมตรวจสอบการขึ้นทะเบียนประกอบการ การเช่าและจำหน่าย การฉาย ร้านจำหน่ายเทป-ซีดี ร้านอินเทอร์เน็ต ร้านเกมออนไลน์ และร้านคาราโอเกะ ให้กระทรวงวัฒนธรรมกำกับดูแลแทน โดยศูนย์เฝ้าระวังฯ ดำเนินการ (สวธ. จว. รับเรื่องการขอใบอนุญาต ผวจ. เป็นนายทะเบียนออกใบอนุญาต นายอำเภอเป็นเจ้าพนักงานตรวจสอบ ขึ้นทะเบียนประกอบการ).

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ	แนวทางการพัฒนา
	พาณิชย์	ศิลปะ วัฒนธรรม จำแนก ตามหมวดหมู่ประเภทสินค้า		สร้างสรรค์	และประสานกรมการพัฒนาชุมชนจัด จำแนกเพิ่มเติม
2.4 แหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ วัฒนธรรม	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	จำนวนผู้เข้าใช้-เข้าชม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จำแนกตามจังหวัดที่ตั้ง ประเภท ผู้ใช้-ผู้ชม ⁴⁶ เพศ อายุ	กรมศิลปากร	ยังไม่มีการจัดเก็บอายุผู้เข้าชม	จำแนกเพิ่มเติม
	พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น	จำนวนผู้ใช้บริการพิพิธภัณฑ์ ท้องถิ่นที่ดำเนินการโดย องค์กรชุมชนหรือเอกชน จำแนกตามเพศ อายุ	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร	ยังไม่มีการจัดเก็บจริงเนื่องจาก ขาดคนดูแลงานทะเบียน บางแห่ง มีผู้ใช้บริการน้อยมาก จัดเก็บได้ ประมาณ 20%	
	โบราณสถาน/แหล่ง โบราณคดี/อุทยาน ประวัติศาสตร์	จำนวนผู้ใช้บริการ โบราณสถาน/อุทยาน ประวัติศาสตร์ทั้งส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค จำแนกตามเพศ อายุ	กรมศิลปากร	ยังไม่มีการจัดเก็บอายุผู้เข้าชม	จำแนกเพิ่มเติม
	สถานที่จัดแสดงงานทาง ศิลปะ วัฒนธรรม	จำนวนสถานที่จัดแสดงงาน ทางศิลปะ วัฒนธรรม จำแนก ตามประเภท ⁴⁷ จังหวัด	กรมศิลปากร / สวธ. / หอภาพยนตร์ แห่งชาติ/อปท./ สถาบันการศึกษา/ เอกชน	ยังไม่มีกรรวบรวมสถิติภาพรวม - สวธ.ดูแลหอศิลป์ ปัจจุบัน ไม่ได้ดูแลหอวัฒนธรรม นิทัศน์(แต่มีข้อมูลเดิม) ปัจจุบัน หน่วยงานท้องถิ่นเป็นผู้ดูแล	ควรรหาหน่วยงานหลักประสาน รวบรวมสถิติ

⁴⁶ ได้แก่ ชาวต่างประเทศ ชาวไทย พระภิกษุสามเณร นักเรียนนักศึกษา แยกทางราชการ

⁴⁷ ได้แก่ หอศิลป์ หอศิลป์ โรงละคร ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย หอภาพยนตร์

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ	แนวทางการพัฒนา
				<p>- กรมศิลปากรดูแลหอศิลป์ ภายใต้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ แต่มีหอศิลป์อื่นๆ ได้แก่ หอศิลป์ในมหาวิทยาลัย เช่น ม.ศิลปากร มศว. เป็นต้น บางแห่ง ใช้คำว่า หอศิลปกรรม มีหอศิลป์วัฒนธรรม กทม. หอศิลป์ของเอกชน เช่น หอศิลป์พระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กทม. หอศิลป์ร่วมสมัยอาร์เดล ฯลฯ (http://travel.kapook.com/view40151.html)</p> <p>- โรงละคร (โรงมหรสพ) มีหลาย สังกัด ทั้งของรัฐ เอกชน มูลนิธิ ;</p> <p>- สังกัดกรมศิลปากรมีโรงละคร แห่งชาติ มีกทม.สุพรรณ และ นครราชสีมา</p> <p>- ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย</p> <p>- โรงละครศาลาเฉลิมกรุง-มูลนิธิ ศาลาเฉลิมกรุง กทม.</p> <p>- โรงละครวังหน้า-สบศ.</p> <p><u>เอกชน:</u></p> <p>- โรงละครอักษรา</p>	

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ	แนวทางการพัฒนา
				เมืองไทยรัชดาลัยเทียเตอร์ สยามนิรมิต ภัทรวดีเทียเตอร์ โรงละครมรดกใหม่ โรงละครกรุงเทพ โรงละครกาดสวนแก้ว - หอภาพยนตร์แห่งชาติ หน่วยงานที่ดูแล คือ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) มี 1 แห่ง	
		จำนวนผู้ใช้บริการสถานที่จัด แสดงงานทางศิลปะ วัฒนธรรม <u>จำแนกตามเพศ อายุ</u>	กรมศิลปากร / สวธ. / หอภาพยนตร์ แห่งชาติ/อปท./ สถาบันการศึกษา/ เอกชน	ยังไม่มีข้อมูล	ควรตกลงหาหน่วยงานประสาน รวบรวมการจัดเก็บ ซึ่งควรเป็น หน่วยงานเดียวกับจำนวนสถานที่จัด แสดง
		จำนวนการจัดแสดง นิทรรศการและผลงานด้าน ศิลปวัฒนธรรม ⁴⁸	กรมศิลปากร / สวธ. / หอภาพยนตร์ แห่งชาติ/อปท./ สถาบันการศึกษา/ เอกชน	ยังไม่มีข้อมูล	ควรตกลงหาหน่วยงานประสาน รวบรวม การจัดเก็บ ซึ่งควรเป็นหน่วยงาน เดียวกับจำนวนสถานที่จัดแสดง

⁴⁸ ได้แก่ ทักษะศิลป์ ดุริยางคศิลป์ นาฏศิลป์ วรรณกรรม ศิลปการแสดง และ ศิลปประยุกต์

โครงสร้างสถิติทางการ	ชื่อสถิติทางการ	รายการสถิติทางการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานการณ์สถิติทางการ	แนวทางการพัฒนา
	หอจดหมายเหตุ ⁴⁹ / หอสมุด	จำนวนผู้ใช้บริการหอสมุด แห่งชาติ/ หอจดหมายเหตุ ทั้ง ส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค จำแนกตามเพศ อายุ	กรมศิลปากร	ยังไม่มีการจัดเก็บอายุผู้ใช้บริการ	จำแนกเพิ่มเติม

⁴⁹ จดหมายเหตุ (อังกฤษ: archive) หมายถึง บันทึก หรือรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาหนึ่งๆ โดยผู้บันทึกอาจเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลทั่วไปก็ได้ พจนานุกรมเสรีออนไลน์ <http://www.wiki.org>

4.2 สถานการณ์และแนวทางการพัฒนาความพร้อมของหน่วยสถิติสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

สถานการณ์ของหน่วยสถิติครอบคลุมจุดแข็งและข้อจำกัดด้านการประสานงาน บุคลากร งบประมาณ วิธีการดำเนินงาน นโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ฯลฯ ซึ่งจำเป็นต้องมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม อาทิ การพัฒนากลไกประสานงาน บุคลากร และงบประมาณ การจัดให้มีการประเมินคุณภาพสถิติและหน่วยสถิติ การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยน การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

4.2.1 สถานการณ์ของหน่วยสถิติสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

ในภาพรวมการดำเนินงานสถิติสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ของหน่วยสถิติต่าง ๆ มีจุดแข็งและข้อจำกัด ดังนี้

(ตัวอย่าง เช่น จุดแข็งและข้อจำกัดด้านการประสานงาน บุคลากร และงบประมาณ คุณภาพและวิธีการดำเนินงาน การขาดหน่วยงานกลางวางระบบ ข้อจำกัดทางนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ฯลฯ)

(ข้อมูลจากอนุกรรมการสถิติสาขา)

4.2.2 แนวทางการพัฒนาความพร้อมของหน่วยสถิติสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

การพัฒนาหน่วยสถิติสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ควรกำหนดแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

(ตัวอย่างเช่น การพัฒนากลไกประสานงาน บุคลากร และงบประมาณ การจัดให้มีการประเมินคุณภาพสถิติและหน่วยสถิติ การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยน การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ)

(ข้อมูลจากอนุกรรมการสถิติสาขา)

4.3 แผนปฏิบัติการพัฒนาสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม พ.ศ. 2555 -2558

คณะกรรมการสถิติสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ได้กำหนดโครงการ/กิจกรรมที่ควรดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถิติทางการและหน่วยสถิติในปี พ.ศ. 2555-2558 ดังนี้

4.3.1 แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการผลิตสถิติทางการสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

สถิติทางการ	โครงการ/ กิจกรรม	ปีงบประมาณ พ.ศ.			หน่วยงาน รับผิดชอบ
		2555 - 2556	2557	2558	
1)					
2)					
3)					

4.3.2 แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาหน่วยสถิติสาขาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

หน่วยงาน (ระดับกรม)	โครงการ/ กิจกรรม	ปีงบประมาณ พ.ศ.			หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
		2555 - 2556	2557	2558	
1)					
2)					
3)					

ภาคผนวก

(รายชื่อคณะอนุกรรมการฯ)